

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**TERÖRİZM VE PKK TERÖR ÖRGÜTÜ
(1980-2012 YILLARI ARASI)**

SİYASET BİLİM VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI
SİYASET BİLİM VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Tuğba TEKTAŞ

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Alihan LİMONCUOĞLU

İSTANBUL-2019

TEZ TANITIM FORMU

- ADI SOYADI** : Tuğba Tektaş
- TEZİN DİLİ** : Türkçe
- TEZİN ADI** : Terörizm ve PKK Terör Örgütü 1980-2012 Yılları
- ENSTİTÜ** : İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- ANABİLİM DALI** : Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı
- TEZİN TÜRÜ** : Yüksek Lisans
- TEZİN TARİHİ** : 05.07.2019
- SAYFA SAYISI** : 73
- TEZ DANIŞMANI** : Dr. Öğr. Üyesi Alihan LİMONCUOĞLU
- DİZİN TERİMLERİ** : Terör ,PKK, Uluslararası Terörizm, Siyasi Terör, İdeoloji
- TÜRKÇE ÖZET** : Terörizm ve PKK Terör Örgütü 1980-2012 Yılları
arası örgütün eylemleri ve 2012 yılında son gelinen
durum.
- DAĞITIM LİSTESİ** : 1. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
2. Tez Danışmanı

Tuğba TEKTAŞ

...

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TERÖRİZM VE PKK TERÖR ÖRGÜTÜ
(1980 VE 2012 YILLARI ARASI)

SİYASET BİLİM VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI
SİYASET BİLİM VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Tuğba TEKTAŞ

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Alihan LIMONCUOĞLU

İSTANBUL-2019

BEYAN

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez olarak sunulmadığını beyan ederim.

Tuğba TEKTAŞ

... /.../ 2019

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Tuğba TEKTAŞ 'ın “**Terörizm ve PKK Terör Örgütü (1980 - 2012 Yılları Arası)**” adlı tez çalışması, jürimiz tarafından Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bilim Dalı YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan

_____
Dr. Öğr. Üyesi Alihan LİMONCUOĞLU
(Danışman)

Üye

_____
Dr. Öğr. Üyesi Fatih Fuat TUNCER

Üye

_____
Dr. Öğr. Üyesi İskender GÜMÜŞ

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.... / .... / 2019

Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ

Enstitü Müdürü

ÖZET

Terör, günümüz toplumlarının en temel sorunlarından birisi halindedir. Bugün hemen her coğrafyada terör faaliyetleri ile karşılaşmak mümkündür. Bu faaliyetler neticesinde önemli can kayıpları olduğu gibi bu faaliyetlerin önlenmesi adına yapılan harcamalar da ülke ekonomilerine önemli zararlar vermektedir. Ülkemizde de yaklaşık 40 yıldır PKK Terör Örgütü'nün gerçekleştirdiği terör olayları kayıpların yaşanmasına sebep olmaktadır. Bu kayıplar başta askeri ve sivil kayıplardır. Bu kayıpların yanı sıra terör olaylarının ortaya çıkarttığı ekonomik kayıplar, terörün önlenmesi adına yapılan harcamalar ve başta terör olaylarının gerçekleştiği bölge halkı olmak üzere ulus olarak duygusal kayıplardır. Çalışmanın amacı PKK terörünün ortaya çıktığı günden 2012 yılına dek olan evrimi ortaya koyarak, geleceğe dair bazı çıkarımlar elde edilmesini sağlamaktır. Özellikle 2012 yılına kadar olan dönemin ele alınmasının temel nedeni, çözüm sürecine kadar olan dönemin ardından herhangi bir gelişme ve yeniliğin olmamasıdır.

Anahtar Kelimeler: Terör, PKK, Uluslararası Terörizm, Siyasi Terör, İdeoloji

SUMMARY

Terrorism is one of the most fundamental problems of today's society. Today, it is possible to encounter terrorist activities in almost every region. As a result of these activities, there are significant loss of lives, and expenditures made in the name of preventing these activities also cause significant damage to the country's economy. In our country terrorist incidents that PKK terrorist organization has been causing for 40 years cause loss. These losses are mainly military and civilian losses. These losses, as well as the economic losses caused by terrorist incidents, are spent on behalf of preventing terrorism and emotional losses as a nation, especially the people of the region where terrorist acts take place.

Key Words: Terrorism, PKK, International Terrorism, Political Terrorism, Ideology

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
ÖZET	I
SUMMARY	II
İÇİNDEKİLER	III
KISALTMALAR LİSTESİ	IV
TABLolar LİSTESİ	VI
ÖNSÖZ	VII
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	4
TERÖRİZM	4
1.1. TERÖR KAVRAMI VE KAPSAMI	4
1.2. TERÖRİZM KAVRAMI VE KAPSAMI	5
1.2.1. Terörizmin Amaçları	5
1.2.2. Terörizmin Türleri	6
1.2.2.1. Ulusal Terörizm.....	6
1.2.2.2. Uluslararası Terörizm.....	6
1.2.3. Terörizmin Özellikleri	9
1.3. TERÖRLE MÜCADELEYE YAKLAŞIM.....	11
İKİNCİ BÖLÜM	12
PKK TERÖR ÖRGÜTÜNÜN KAPSAMI	12
2.1. PKK TERÖR ÖRGÜTÜ.....	12
2.1.1. PKK Terör Örgütü'nün Kuruluşu	12
2.1.2. PKK Terör Örgütü'nün Gelişimi	15
2.1.3. PKK Terör Örgütü'nün Gelir Kaynakları	25
2.2. ABDULLAH ÖCALAN'IN YAKALANMASI VE PKK TERÖR ÖRGÜTÜ.....	29
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	32
TÜRKİYE VE PKK TERÖR ÖRGÜTÜ	32
3.1. PKK TERÖR ÖRGÜTÜ'NÜN FAALİYET ALANLARI VE POLİTİKALARI	32
3.2. TÜRKİYE'DE 1980 – 2002 ARASI PKK FAALİYETLERİ.....	34
3.3. TÜRKİYE'DE 2002 – 2012 ARASI PKK FAALİYETLERİ.....	49
SONUÇ VE ÖNERİLER	53
KAYNAKÇA	57

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ADYÖD	: Ankara Demokratik Yüksek Öğrenim Derneği
ARGK	: Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu
CDK	: Avrupa Kürt Demokratik Toplum Koordinasyonu
CENİ	: Barış İçin Kürt Kadın Bürosu
DDKD	: Doğu Devrimci Kültür Derneği
DEP	: Demokrasi Partisi
	Enîya Rizgarîya Netevî Kurdistan-Kürdistan Ulusal
ERNK	: Kurtuluş Cephesi
FED-BIR	: Büyük Britanya Kürt Vakıflar Federasyonu
FED-KOM	: Hollanda Kürt Vakıflar Federasyonu
FEKAR-KURDİSTAN	: İsviçre Kürdistan Kültür ve İşçi Federasyonu
FEK-BEL	: Belçika Kürt Vakıflar Konfederasyonu
FEYKA	: Kürdistan Yurtsever İşçi Kültür Birlikleri Federasyonu
FEYKA-KURDİSTAN	: Fransa Kürdistan Vakıflar Federasyonu
FEY-KART	: İsviçre Kürt Vakıflar Federasyonu
FEY-KOM	: Avusturya Kürt Vakıflar Konfederasyonu
FEY-KURD	: Danimarka Kürt Vakıflar Federasyonu
FKÖ	: Filistin Kurtuluş Örgütü
GKK	: Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı
GKRY	: Güney Kıbrıs Rum Yönetimi
HRK	: Kürdistan Kurtuluş Güçleri
KADEK	: Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi
KARSAZ	: Kürt İşverenler Birliği
KCK	: Koma Civakên Kurdistan
KDP	: Kürdistan Demokrat Partisi
KNK	: Kürdistan Ulusal Kongresi
KON-KURD	: Avrupa Kürt Dernekleri Konfederasyonu
KUK	: Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları
KURDISKA RADET	
ISVERIGE	: İsveç Kürt Vakıflar Derneği
KYB	: Kürdistan Yurtseverler Birliği
OHAL	: Olağanüstü Hal
PJAK	: Kürdistan Özgür Hayat Partisi

PKK	: Partiya Karkeran Kurdistan
PYD	: Demokratik Birlik Partisi
SSCB	: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
TAK	: Kürdistan Özgürlük Şahinleri
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TSK	: Türk Silahlı Kuvvetleri
YAJK	: Yekitiya Azadiya Jinen Kurdistan
YDK	: Kürt Demokratik Halk Birlikleri
YEK-KOM	: Almanya Kürt Dernekleri Federasyonu

TABLolar LİSTESİ

SAYFA

Tablo-1 PKK'nın Ticari ve Kültürel Organizasyonları	26
--	----

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın tamamlanmasında bana göstermiş olduğu engin hoşgörü ve destekten dolayı başta tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Alihan LİMONCUOĞLU olmak üzere Dr.Öğr.Üyesi Fatih Fuat TUNCER'e, Dr.Öğr.Üyesi, İskender GÜMÜŞ'e Uzm. Cebrail Aydın'a şükran duygularımı belirtmek isterim. Eğitim hayatım boyunca beni her daim destekleyen Babam Abdülaziz TEKTAŞ'a, ,Annem Remziye TEKTAŞ'a, kardeşim Taner TEKTAŞ'a ve yol arkadaşım Barış AZGER'e verdikleri destekten ötürü sonsuz saygı, sevgimi iletirim. Tezim, Terör mağduru bir ailenin temel direği olan, Rahmetli Dedem Ağa TEKTAŞ'a ithaf edilmiştir.

Tuğba TEKTAŞ

GİRİŞ

PKK Terör Örgütü'nü, yalnızca bugünün ya da yaklaşık 40 yıl sürecin bir sorunu olarak görmek yanlış olacaktır. PKK'nın sözde amaçları Kürt halkının haklarını korumaktır. Bu söylemlerin temelleri incelendiğinde Osmanlı İmparatorluğu'na ve sonrasında kurulan Türkiye Cumhuriyeti'ne kadar uzanan uzun bir dönem söz konusudur. Osmanlı İmparatorluğu'nun gerileme ve yıkılma dönemlerinde, 19.yüzyılın sonlarında başlayan hızlı toprak kayıpları, milliyetçi akımları güçlendirmiş ve bağımsızlık mücadelelerinin artmasına yol açmıştır. Bu dönemde Osmanlı İmparatorluğu önemli toprak ve güç kaybına uğramış, I. Dünya Savaşı ile birlikte de fiilen son bulmuştur. Sonrasında verilen kurtuluş mücadelesinde başarıya ulaşılarak Türkiye Cumhuriyeti kurulmuştur. Bu kurtuluş mücadelesinde dil, din, ırk ayrımı yapılmaksızın aynı ülkü adına mücadele eden çok uluslu bir yapıdan söz etmek mümkündür. Bu birliğin tek bir amacı vardır o da Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu gerçekleştirmektedir.

Bu doğrultuda Türk, Kürt, Çerkez ayrılmaksızın omuz omuza mücadeleden söz edilmektedir. Şüphesiz bu birliğe, bu mücadeleye cephe alanlar da olmuştur ancak bugün dahi üzerinde yaşadığımız topraklar göz önüne alındığında başarıya ulaşamadıkların bahsetmek mümkündür. Resmi kaynaklara dayanmaksızın bu kurtuluş mücadelesinde Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarının Kürt halkının desteğini de alabilmek adına çeşitli vaatler de bulunduğu iddia edilmektedir. Bu vaatler kulaktan dolma bilgiler olduğundan kesin söylemlerde bulunmak mümkün değildir.

Mustafa Kemal Atatürk'ün vefat etmesi, ardından patlak veren dünya savaşı ülke siyasetini olumsuz etkilemiştir. 6 yıl süren savaş boyunca İsmet İnönü'nün cumhurbaşkanlığında Türkiye savaşa girmemeyi başarmıştır. Savaşın sona erdi 1945 yılında yaklaşık 20 yıldır süren çok partili sistem çalışmaları başarıya ulaşarak çok partili döneme geçilmiş ve Adnan Menderes hükümeti kurulmuştur. 1945'ten 1960'a kadar ki süreçte birçok siyasal tartışma yaşanmış, cumhuriyetin temel öğelerinden olan demokrasi adına verilen mücadelede cumhuriyetten uzaklaşıldığı iddiaları artmıştır. Bu kargaşa neticesinde de 1960 Askeri Darbesi gerçekleşerek demokrasi adına önemli bir kayıp yaşanmıştır. Sonrasındaki normalleşme süreci ve yaşanan 1971 Muhtırası ile 1980 Darbesi de bu sürecin başarıya ulaşmadığını göstermektedir.

Aynı dönemde yaşanan yoğun siyasi tartışmalar ve askeri müdahaleler ile birlikte Türk halkı gibi Kürt halkının da ciddi baskılar altında kaldığından söz etmek mümkündür. Yaşanan yaklaşık 25 yıl dönemde ülke genelinde demokrasiden uzaklaşıldığını ve baskı ortamının ağırlıkta olduğu görülmektedir. Sözde Kürt halkının koruyucusu olan PKK Terör Örgütü de bu baskılardan ve cumhuriyetin kuruluşunda Kürt halkına vaatlerde bulunduğu iddialarından yararlanarak silahlı mücadele içerisine girmiştir. Hiçbir demokraside silahlı mücadeleye yer olmadığını o yıllarda dahi söylemek mümkün iken girişilen bu mücadele örgütün söylemleri ile tutumunun çeliştiğini ortaya koymaktadır. Örgüt 1978'den bugüne faaliyetlerini sürdürmeye devam etmiş, yüzlerce şehit vermemize yol açmıştır. Şüphesiz PKK'nın Türkiye Cumhuriyeti'ne verdiği zarardan daha fazlasını örgüt yaşamıştır ancak uluslararası siyasetin kirli oyunlarından yararlanarak destek bulmayı başaran örgüt, faaliyetlerine devam edebilmiştir.

1978 yılında kuruluşu gerçekleşen terör örgütünün kurucu lideri Abdullah Öcalan, 1999 yılında yapılan operasyonla yakalanmış ve bugün dahi İmralı'da cezaevinde yatmaktadır. Bu operasyon örgüte vurulan en ağır darbe olmuştur ve terör örgütü yıllarca faaliyetlerini durdurmuştur. Sonrasında değişen siyasal yapı ve izlenen politikalar neticesinde maalesef bugün dahi terör olayları sürmektedir. Kuruluşunda sözde Kürt halkının haklarını savunmayı amaçlayan terör örgütü, bugün Kürt halkına en büyük zararı vermektedir. Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgesinde özellikle kırsal kesimde örgütlenen terör örgütü, gerektiğinde sivil halkın imkanlarından yararlanmaktan da çekinmemektedir. Çoğu zaman sivil halkının arkasına saklanan terör örgütü, devlet güçlerini zora sokmaktadır.

Bu doğrultuda çalışmanın ilk bölümünde kavramsal yaklaşımda bulunarak terör kavramına yer verilecektir. Terörün amaçlarına, özelliklerine ve türlerine değinilecek, terörle mücadele yaklaşımlarından söz edilecektir. Çalışmanın ikinci bölümünde PKK Terör Örgütü ele alınacak ve örgütün kuruluşundan, amaçlarında, gelir kaynaklarından ve kurucusu Abdullah Öcalan'ın yakalanışına kadar ki gelişimi incelenecektir. Çalışmanın üçüncü bölümünde örgütün faaliyetleri ve politikalarından söz edilerek faaliyetleri kuruluşundan önce ve kurulduktan sonra 2012 yılına kadar ki süreç şeklinde ele alınacaktır. Özellikle 2012 yılına kadar olan dönemin ele alınmasının temel nedeni, çözüm sürecine kadar olan dönemin ardından herhangi bir gelişme ve yeniliğin olmamasıdır.

Betimsel literatür tarama tekniğinin kullanıldığını bu çalışmada, daha önceden yapılan kitaplar, makaleler, tezler ve internet kaynakları değerlendirilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

TERÖRİZM

1.1. TERÖR KAVRAMI VE KAPSAMI

Dünya siyasal tarihi incelendiğinde ulusların asırlardır savaş içerisinde oldukları görülmektedir. Hep daha fazlasını isteyen siyasal yapı içerisinde ya ülkeler arası çıkar savaşları yaşanmış ya da ülke içerisinde farklı ulusların bağımsız mücadelesi yaşanmıştır. Terör, uluslar savaşı ya da bağımsız savaşı değildir. Terör, daha çok sivil halkın hedef alındığı ya da etkilendiği, sinsice ve kalleşçe yapılan can ve mal kaybına yol açarak korku salmayı amaçlayan eylemlerdir. Bugün hemen her ülkeden terörden söz etmek mümkündür.

Teröre ilişkin literatür taraması gerçekleştirildiğinde birçok tanıma rastlanmaktadır. Hemen her ülke terör tehdidi altında olmasına karşın tek bir tanım ile karşılık bulunamamaktadır. Türkçede terör sözcüğü Fransızca “terreur” sözcüğünden geçmiştir. “Terreur”, korkutmak, yıldırım, kaçırmak, dehşete düşürmek gibi anlamlarda kullanılmaktadır. Türki Dil Kurumu'nun yapmış olduğu tanıma göre de terör “korkutmak, yıldırım” anlamına gelmektedir¹. Bu yıldırma, tedhiş ve korkutma, genellikle kişilerin ruhsal yapılarını aniden kapladığı görülen korku durumu ve şiddet hallerini ifade eder².

“3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu” 12 Nisan 1991 tarihinde kabul edilerek uygulamaya koyulmuştur. Bu kanun kapsamında terör kavramı şöyle ifade edilmiştir: terör şiddet, cebir ve baskı kullanarak; korkutma, baskı, sindirme ve tehdit veya yıldırma yöntemlerinin biri ile Anayasada ifade edilen Cumhuriyetin özelliklerini, hukuki, siyasi, laik, sosyal, ekonomik düzeninin değiştirilmesi, devletin ülkesiyle milleti ile bölünmez bütünlüğünün bozulması, Türk Devleti ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürülmesi, devlet otoritesinin zaafa uğratılması veya yıkılması veya ele geçirilmesi, temel hak ve hürriyetlerin yok edilmesi, devletin dış ve iç güvenliğinin, kamu düzeninin veya genel sağlığının bozulması amacıyla bir örgüte mensup olan kişi veya kişiler tarafından girişilecek her çeşit suç oluşturan eylemlerdir³. Aynı kanun kapsamında birden çok kişinin bir araya gelip; terör eylemlerinde bulunması terör örgütü çerçevesinde değerlendirildiğini de belirtmek gerekir.

¹ Türk Dil Kurumu, **Türkçe Sözlük**, 1998, s.1459

² Ali Çağlar, **Terör ve Örgütlenme**, Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Dergisi, 30(3), 1997, s.119

³ Terörle Mücadele Kanunu, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3713.pdf> (Erişim Tarihi: 07.05.2019)

Burada örgüt kavramını da tanımlamak gerekir. Türk Ceza Kanunu kapsamında tanımlanarak bütün silahlı cemiyetle çeteler bu örgüt çerçevesinde de değerlendirilmektedir. Bunun yanında Terörle Mücadele Kanunu içinde terör çerçevesinde belirtilen suçlarla ilgili girişimde bulunan veya gerçekleştiren her kişinin terör suçlusu olarak kabul edildiği belirtilmiştir. Doğrudan herhangi bir faaliyeti olması bile terör örgütü içinde bulunan kişilerin terör suçlarından cezalandırılmaktadır. Bu yasal düzenlemelerin tümü terör sınırlarının belirlenebilmesinde ve cezalandırma konularında yol gösterici özelliğe sahiptir⁴.

1.2. TERÖRİZM KAVRAMI VE KAPSAMI

1.2.1. Terörizmin Amaçları

Terörizmin, dramatik çağrılılarıyla topluma tarafsız olmayı yasakladığı, onların duygusal ve zihinsel masumiyetlerini yok ettiği, şiddet ortamına çektiği ve toplum şiddet uygulayarak siyasallaşmasına ve kutuplaşmasına neden olmaktadır. Toplumda yaşanan kutuplaşmaların da duygusal ve zihinsel açıdan bölünmüş olan çatışan tarafları ortaya çıkardığı görülmektedir. Çatışan taraflarınsa toplumun bütünlük ve birliğini bozacağı, böylece terörün hedefine hizmet edeceğini söylemek mümkündür⁵.

Terörizmin benimsemiş olduğu diğer bir amaç da kargaşaya neden olarak toplumdaki direnme gücünün kırılması ve yerleşik siyasal ve sosyal düzenin arkasında olan halk desteğinin şiddetle zayıflatılmasıdır. Terörizmin kimi güçler tarafından bazı ekonomik ve siyasi çıkarlar sağlamasını aracı olarak kullandığı dikkate alındığı zaman amaçlarının oldukça farklılaştığı görülmektedir. Burada terörizmin amacının, bir kazanımı elde etmek için hedef alınan toplum ve ülkede belli ortamların oluşumuna aracı olmak olduğunu söylemek mümkündür.

Türkiye gibi stratejik önemi olan ülkelerde yaşanan terör olayları, ülkeyi hedef seçmiş devletlerle bazı güçlerin çıkarları bakımından zaruret olduğu, terörün hedefinin de, bu ortamın sürekliliğini sağlamak olduğunu söylemek mümkündür.

Bu sebeple terörizm, siyasi bir mücadele aracı olmasının yanında bir ülkenin başka bir ülkenin zayıflaması ve istikrarsızlaşması için kullanılan dış politika aracı olmuştur.

Diğer taraftan terörizm, topluluklara yönelik hedef ayırımları yapmadan şiddet eylemleri ile toplumdaki özellikle güven duygusunu yok ederek, halkın

⁴ Ercan Çitlioğlu, *Gri Tehdit Terörizm*, Ümit Yayınları, Ankara, 2005, s.193

⁵ Çitlioğlu, a.g.e., s.202

canının derdine düşmesi ve olaylara karşı tepkisiz kalmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Böylelikle toplulukların terörizmin karşısında duyarlılıklarını kaybetmesi, terörü kanıksamaları ve devlet ile toplumun arasında güven olarak uçurumun oluşması beklenmektedir⁶.

Terörizmin temel amaçlarından biri de baş eğdirme ve itaat ettirmektir. Terörist örgütler tarafından kendi üyeleri ve etkilemeyi istedikleri topluluklara uygulanabilir. Terörist gruplar, yandaşları kadar seyircilerinin de itiraz etmeden baş eğmelerini, hedefledikleri kitlenin emredileni yapmasını istemektedirler. Etkilenmesi hedeflenen kişilere ikinci kez düşünecekleri zaman veya davranabilecekleri alan bırakılmadıklarını da söylemek mümkündür. Buradaki temel amaç, hedef olan kitleyi yıldırma, yönlendirme ve yönetmektir.

1.2.2. Terörizmin Türleri

Terörizmin türlerini ikiye ayırmak mümkündür.

1. Ulusal terörizm
2. Uluslararası terörizm

1.2.2.1. Ulusal Terörizm

Ulusal terörizmin kapsamı, devletin ülke sınırları içerisinde yaşanan, dış kaynaklı terör örgütlerinden hiçbirleriyle işbirliği kurmadan yapılan ve bir başka devlet veya kişinin menfaati veya zararlarını hedeflemeyen eylemleri içine almaktadır. Devletin ülke sınırları içinde yaşanan ve uluslararası niteliği olmayan ulusal terörizm direkt olarak devletin hukuki düzenine odaklanır. Dolayısıyla da bu durum devletin yargı yetkisi içerisinde bulunan cezai özellikte bir eylemdir. Bu eylemleri gerçekleştiren kişi veya gruplar adi suçlu statüsünde değerlendirilmektedir. Bu tarz terörizmin önlenmesi ve sorumluların cezalandırılması her devletin iç meselesidir ve devletlerin evrensel hukuk kurallarına göre diğer organize suçlar gibi terörizm ile mücadele etme hakları vardır⁷.

1.2.2.2. Uluslararası Terörizm

Uluslararası terörizmin; uluslararası sonuçları bulunmaktadır. Birden çok ülkenin insanlarını veya topraklarının hedef alarak hareket etmesi ve belirgin bir şekilde uluslararası sonuçlara sebep olması nedeniyle uluslararası terörizm denilmiştir. Ulusal bir sistemde, ülkenin dışından yöneltmiş olan şiddet ya da

⁶ Çitlioğlu, a.g.e., s.202

⁷ İçli, Tülin Günşen, *Terörün Sosyal Yapı Üzerindeki Etkileri*, Dünya'da ve Türkiye'de Terör, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası, Ankara, 2002, s.175

şiddet içerikli tehdit eylemlerinin tümüdür. Terörizmin ulusal sınırları aştığı ve uluslararası neticelere sebep olduğu görülmektedir. Buna göre terörist eylemler, ulusal sınırların dışına taşıdığı veya yabancı bir devletin vatandaşlarına ya da kurumlarına yöneltildiği zaman uluslararası nitelik kazanmaktadır⁸.

Bugünün dünyasında yabancı unsurların bağlantısının olmadığı bir terör neredeyse yoktur. Terörist eylemlerin, yabancılara veya yabancılardan mülkiyet haklarına zarar verme durumları, uluslararası anlamda korunmaya tabi olan kişi ve kuruluşlara yöneltilmesi, uluslararası sivil havacılık, deniz taşımacılığı ve iletişim sistemlerinin hedeflenmesi, terörist eylemleri bir başka devletin vatandaşının gerçekleştirilmesi, terörist eylemi yapan kişinin bir başka devletin ülkesine sığınması, saldırganla terör eylemi mağdurlarının farklı devletin tabiiyetinde olması, eylemin kısmen veya tamamen birden çok devletin ülkesinde gerçekleşmesi, yabancı devletin yardımı veya onayıyla gerçekleştirilmesi gibi durumlarda terörist eylemlere yabancılık faktörü eklenmiş olur⁹.

Uluslararası terörizmin ulusal terörizmden ayrılmasını sağlayan temel farklılıklar vardır. Uluslararası terörizmde temel amaç somut siyasi amaçlara ulaşabilmek, bu yöntem ile siyasi değişiklikler yapabilmektedir. Teröristlerin, dünya kamuoyunun dikkatini çekerek, ülkedeki dış politikayı etkileme veya bir ülkeyi zor durumda bırakma amacı gütmektedir. Ayrıca, bu tarz eylemler ile en az iki devletin menfaatleri ihlal edilmektedir. Başka bir farklılık ise, uluslararası terörizm kapsamında terör örgütlerinin arasında geniş çapta işbirliğinin olmasıdır¹⁰. Uluslararası terörizmin, bir başka devlet ve/veya devletlerin desteklediği ve desteklenmediği olarak iki alt grupta değerlendirildiği görülmektedir:

a) Devlet Destekli Uluslararası Terörizm

Devletin desteklediği terörizmin, devlet veya devletler ile ilgili ulus altı grupları politik, stratejik ve dini hedeflere ulaşmak için amaç toplumda korku ortamı oluşturmaya yönelik olarak şiddet eylemlerini kapsadığı görülmektedir¹¹.

Bölgesel ve/veya uluslararası güçler, uzun dönemde stratejik çıkarları gerçekleştirmek için yürütmüş olduğu çalışmalarda bir parça olarak terörizmi desteklemeleri, mücadele yöntemiyle dış politika aracı şeklinde kullanma yolunu

⁸ Umut Kedikli *Avrupa Birliği'nin Terörizmle Mücadele Politikaları ve Hukuki Boyutu*, Uluslararası Hukuk ve Politika, Cilt 2, No. 7, 2006, s.17

⁹ İçli, a.g.e., s.181

¹⁰ Kedikli, a.g.e., s.19

¹¹ İbrahim Kaya, *Terörle Mücadele ve Uluslararası Hukuk*, Uşak Yayınları, Ankara, 2005, s.56

seçtiklerini söylemek mümkündür. Bunun nedeni terörist gruplarla ilgili olarak devlet desteği, desteklediği görülen devlet için hedef olan devletin karşısında maliyeti düşük kullanışlı ve etkin mücadele yöntemidir. Terörizmi destekleyen devlet, vermiş olduğu destek sebebiyle doğan yükümlülüklerini terörist grupların arasında organik bağ olmaması sebebiyle kolaylıkla inkar edebilmektedir. Yapılan eylemler yüzünden desteklediği görülen devletin herhangi bir sorumluluk ve yükümlülüğünü söz konusu olmaz. Diğer yandan silah teknolojisinin geldiği düzeye bakıldığında muhtemel savaş durumlarında tarafların yaşayacağı mal ve can kaybı muhtemel önemli bir sorundur. Bu sebeple savaştan ortaya çıkacak yıkıcı neticelerinden sakınmayı isteyen devletlerin, geleneksel savaşın yerine çeşitli terörist yöntemler kullanılmakta, terör örgütlerinin destekleme ve terörizmi politik çıkarlar için mücadele yöntemi olarak görebilmektedirler. Böyle bir durumda devlet istediği zaman herhangi bir sorumluluğu olmadan ve savaş risklerinden sakınıp; terörizmi bir diğer devletin ülkesinde eylem yapabilmesi için bir araç olarak kullanabilir¹².

Devletlerin terörizmi desteklemeleri, terörizmin kullanışlı bir araç olmasının yanında terörist örgütler ile devletlerin dini, ideolojik ve politik açıdan benzer veya aynı görüşleri paylaşmalarının da önemli rolü vardır. Devletlerin terör gruplarına vermiş olduğu destek, grupların uluslararası alanda hareket kabiliyetinin artmasını, ileri teknolojiyle üretilen silah ve patlayıcıları elde etmelerini ve diğer terör örgütleriyle iletişim kurma gibi imkanlar sunmaktadır. Örgütün finansal desteği içinse, banka soygunu ve adam kaçırmak gibi suçlar da işledikleri görülmektedir. Ancak, devlet destekli olan terör örgütleri bu desteği almayanlara göre daha az bu suçları işlemekle birlikte; çoğunlukla daha öldürücü eylemler yapabilmektedirler. Bu tarz terörizmin hedef alınan devletin ekonomik yapısını, politik istikrarını ve diplomatik ilişkilerini etkileme gücü vardır. Teröristlerle ilgili devletin desteğinin olması, bununla birlikte destek konusunda yerel halka mecbur kalma durumlarının da ortadan kaldırılması teröristlere eylemler sonucunda oluşabilecek kamuoyunun tepkisine aldırmandan geniş operasyonlarsa imkan sağlamaktadır¹³.

Geleneksel terörizme nazaran daha çok öldürücü gücü olan ve operasyonel imkanları bulunan devlet destekli terörizmin, düşük yoğunlukta da olsa bir nevi savaş görünümü verdiğini söylemek mümkündür. Teorik olarak psikolojik savaş

---

¹² Kaya, a.g.e., s.57

¹³ Kedikli, a.g.e., s.26

metodunu kapsayan terörizm, elde ettiği devlet desteğiyle uluslararası güvenlik ve barışı ciddi olarak tehdit etmektedir.

b) Devlet Destekli Olmayan Uluslararası Terörizm

Terörist eylemlerin uluslararası alanda korunmaya tabi kurum ve kişilere yöneltmesi, saldırganla mağdurların farklı tabiiyeti olması, eylemlerin birden çok devletin ülkesinde gerçekleştirilmesi gibi konularda terörist eylemlere yabancılık faktörü katılmış olmaktadır. Ancak bu tarz eylemin uluslararası özellik taşımakla birlikte devlet destekli olan uluslararası terörizmde devlet desteğinin olmadığı görülmektedir.

1.2.3. Terörizmin Özellikleri

Terörizm, özellikle belirli grupların ideolojik olarak önemli ölçüde koşullanmalarından en başta kaynakların eşitsiz paylaşımı sebebiyle yaşanan ağır ekonomik şartlar ve ciddi anlamda kitlelerin dini ve etnik farklılıklarının neden olduğu bazı nedenlerden kaynaklanabilir. Ayrımcılık, eşit olmayan koşullar ve mahrumiyetin sosyal ve siyasi neticeleri terörizmin beslediği temel faktörlerdir¹⁴.

Dolayısıyla terörizmle ilgili yapılacak değerlendirmelerin sağlıklı olması için söz konusu durumların dikkate alınması önemlidir. Uluslararası ekonomik sistemin hakim yapısı göz önüne alındığında ekonomik unsurlarında terörizmin sebeplerin arasında önemli yeri olduğu görülmektedir. Yoksul olmanın terörü körüklemesi ve umutsuz insanların terör örgütleri tarafından kolayca kullanılması söz konusudur.

Terörizmin hedefleri her zaman ekonomik, politik veya kişiye yönelik değildir. Bu nedenlerin yanında dini söylemler ile hareket ettiği görülen terörist grupların da olduğu görülmektedir. Spesifik anlamda politik bir amaçtan öte dini hedefleri olduğu görülen din kaynaklı terörizmde, Soğuk Savaş'ın ardından gelen dönem içinde tehlikeli bir görünüm kazanmıştır¹⁵.

Siccariler örneğinde olduğu gibi; uzun geçmişi olmasına karşın din kaynaklı terörizmin son dönemlerde farklı inanış ve dine mensup terör örgütlerinin gerçekleştirdiği eylemler ile beraber sıklıkla gündeme gelmektedir. Din kaynaklı terörizmle seküler terörizmin arasında görülen temel ayrım eylemin meşrulaştırılması ve alınan örneklerde görülmektedir. El Kaide ve benzer terörist

¹⁴Gencehan Babiş, Afrin Operasyonu ve ABD'nin Tutumunu Değerlendirdi <http://www.turksam.org/tr/a699.html> (Erişim Tarihi: 05.05.2019)

¹⁵ Haydar Efe, **AB'nin Gelişen Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası ve Türkiye**, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 9, Sayı 3, 2007, s.128

grupların eylemlerin meşrulaştırılması için sıklıkla İslamiyet'i kullanması örnek olarak verilebilir. Bu sebeple özellikle bazı batılı devletlerin İslam dininden olduğu söyleyen teröristleri bir açıdan fanatik olarak nitelendirmektedir. Bunların yaptığı terör eylemlerinin kutsal savaş şeklinde ifade edilen cihat kavramından kaynaklandığı iddia edilmektedir.

Ortadoğu'da yaşanan terörün nedeninin İslamiyet olduğunun gösterilmemesi gerektiği ve terörün esas nedeninin din kaynaklı olmadığını belirten Telhami, söz konusu eylemlerin meşrulaştırılmasında dinin bir araç şeklinde kullanıldığını savunmuştur. Bu görüşün desteklenmesinin yanında 1960'larda radikal gruplardan biri olarak kabul edilen Filistin Halk Kurtuluş Örgütü liderinin Hıristiyan asıllı olan G. Habbash olduğunu belirten yazar, Afganistan'ı Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB)'nin işgalinin ardından Ameri Birleşik Devletleri (ABD)'de komünizmin yayılma korkusu ile İslami örgütleri Afganistan'da Sovyet işgalinin karşısında savaşa teşvik ettiği ve bunu İslamiyet'i kullandığı dikkat çekerek yaşanan çelişkinin altı çizilmiştir.

Bunların yanında diğer dinlere mensup olan kişilerin yaptığı terör eylemlerinin, terörizmin İslam'a mensup kişiler ile sınırlandırılma durumu ve Müslümanların muhtemel terörist şeklinde suçlanmasıyla ilgili yaklaşımları tekzip ettiği görülmektedir. 25 Şubat 1994 tarihinde Baruch Goldstein adındaki Yahudi yerleşimcinin Halil İbrahim Camisinin de ibadet halindeki Filistinli Müslümanlara ateş açmasıyla 29 Müslüman'ın ölmesine ve bir çoğunun da yaralanmasına sebep olması örnek olarak verilebilir.

Kach Örgütüne mensup olan, dini ve politik söylemler ile tavırlar sergilediği ifade edilen saldırganın şehit olarak tanımlanması, saldırının ardından İsrail Başbakanı Yitzhak Rabin'in canına kasteden Yigal Amir adındaki Yahudi öğrencinin de Tanrı'nın emirlerini gerçekleştirdiğinin belirtilmesi ve Japonya'da bulunan Aum Shinrikyo isimli tarikatın terörist saldırısının din kaynaklı terörizm olarak zikredilmesi önemli örneklerdir¹⁶.

Filistin'de gerçekleştirilen şiddet eylemleri, George Habbas örneğindeki gibi İslami nitelendirilmesinin yanı sıra milli ve milliyetçilik duyguları ile beslendiği açıkça görülür. Filistinlilerin mücadelesi Batı ile mücadele etmekten ziyade İsrail işgalinin karşısında gerçekleştirilen özgürlük hareketi niteliği taşıdığı da söylenmektedir. Söylemlerinde bağımsızlıklarını kazanabilmek için terör eylemleri yaptıkları konusunu vurgulamaktadırlar. Özetle, Filistin sorununun çözümlerinde

---

¹⁶ Efe, a.g.e., s.135

yaşanılan belirsizliğin, terörün tırmanmasına yardım edeceğini söylemek mümkündür¹⁷.

1.3. TERÖRLE MÜCADELEYE YAKLAŞIM

Terörle mücadelenin her zaman zor olduğunu belirtmek gerekir. Bunun yanında terör sorunu yaşayan her ülkede terörle mücadele sürecinde çeşitli açmazlar söz konusudur. Terör grupları ve terörist ile mücadele süreci genel olarak stratejik eylemleri tarif etmektedir. Terörizm ile mücadele siyasal, kültürel ve sosyal etmenleri kapsayan söylem ve strateji alanlarını da ifade etmektedir¹⁸.

Terörün sebepler dikkate alındığında, güvenlik kaygısıyla kolluk güçlerinin müdahalesinin değerlendirildiği, güvenlik kaygısının demokrasinin önüne geçtiği klasik mücadele yöntem ve düşüncelerinin başarısız olduğu ve/veya kısmi başarıların sağlandığı tarihsel süreç içinde anlaşıldığı görülmektedir. Şiddetin esas alındığı yöntem ve düşüncelerin terör ile mücadele konusunda istenilen başarıyı sağlamama durumu bu yöntem ve düşüncelerin sorgulamasını, eleştirilmesini ve yeni mücadele yaklaşımlarına ihtiyaç olduğunu ortaya daha net olarak ortaya koymuştur. Terör ve terörizm ile mücadele süreci içinde yaşanan açmazların yok edilmesi konusunda demokratik kuralların esas alındığı demokratik mücadele yaklaşımlarının terörle mücadeleye büyük katkı sunduğu görülmüştür¹⁹.

Terörle mücadele konusunda kamu diplomasisi, küresel ve ulusal güvenlik problemlerinin çözümlenebilmesi için stratejik anlamda iletişim çalışmalarını kapsamaktadır. Kamu diplomasisi denildiğinde, şiddet yanlısı propagandalara karşı devlet veya devlet dışı faktörler tarafından kullanılan politik ve sosyal iletişim biçimleriyle etkileşime kurulan sistematik ve titiz çalışmalar bütünü aklına gelmektedir. Kamu diplomasisi, terör ile mücadelenin siyasal ve toplumsal yaşam anlamında şiddetsiz taktikleri kapsamaktadır. Terör olaylarıyla terörle mücadele politikalarının arasındaki iletişimin temelinde bulunan kamu diplomasisinde, toplumun kontrolü için faaliyetlerin fikir savaşlarının kitle iletişim araçları ve terörle mücadele iletişim merkezleri ile algılanacak biçimde dışa yansıtılması söz konusudur.

¹⁷Gencehan Babış, Afrin Operasyonu ve ABD'nin Tutumunu Değerlendirdi <http://www.turksam.org/tr/a699.html> (Erişim Tarihi: 05.05.2019)

¹⁸İnsan Bal, *Terörizm: Terör, Terörizm ve Küresel Terörle Mücadelede Ulusal ve Bölgesel Deneyimler*, USAK Yayınları, Ankara, 2006, s. 29.

¹⁹Abdulkadir Baharççek ve Gökhan Tuncel, Terörle Mücadelenin Zorlukları Ve Bu Zorlukları Aşmada Farklı Bir Yaklaşım: Demokratik Mücadele Yöntemi, *Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Dergisi*, Cilt: 2 (2), ss. 1-15, s.1

İKİNCİ BÖLÜM

PKK TERÖR ÖRGÜTÜNÜN KAPSAMI

2.1. PKK TERÖR ÖRGÜTÜ

2.1.1. PKK Terör Örgütü'nün Kuruluşu

1974'de Karaken Kürdistan (Kürdistan İşçi Partisi) kısaca PKK ismini aldığı görülen terör örgütü, bir taraftan Kürkçü diğer taraftan Marksist-Leninist ideolojiye sahiptir. Suriye, İran, Irak ve Türkiye'de Büyük Kürdistan'ı kurmak da temel hedefleri olmuştur.

Kürdistan Devriminin Yolu Manifestosu 1977 yılında, PKK Parti programı 1995 yılında ve yenilenen şekliyle 10. Kongrede kabul edilmiş olan PKK Parti programıyla KCK sözleşmesi 2008 yılında örgütte temel dokümanlar şeklinde kabul görmüştür. Bu dokümanlardaki ilk amaç Bağımsız Birleşik Sosyalist Kürdistan devleti kurmak olarak belirtilmiştir. 2008 yılındaki Parti tüzüğüne bakıldığında devlet kurma amaçlarından vazgeçildiği görülmektedir. Kürt kimliğini tanıtmak ve devletin egemenlik yetkilerini otonom olan yerel yönetimlerdeki özerk yönetim anlayışını benimsetmek olarak ortaya koyulmuştur. KCK sözleşmesinde bu yönetimin ne şekilde olacağı belirtilmiştir.

PKK programının, 1977 yılının sonlarında hazırlandığı görülen Kürdistan Devriminin Yolu – Manifesto broşüründe belirtilen görüşler formüle edilmiş şekli olduğu görülmektedir. Bu programda; PKK terör örgütünün, Türkiye'nin doğusu ve Güneydoğu çevresinde, Marksist-Leninist ideolojiye dayanan bağımsız Kürt devletini oluşturabilmek için ayaklanarak; terör eylemlerini gerçekleştirmek için kurulmuştur. Doğu ve Güneydoğu'da yaşayan insanların ayrı olarak Kürt ırkından geldikleri ve Türk devletinin onları sömürdüğü propagandası yapılmakta ve silahlı eylemlerde halkın desteğini almaya çalışmaktadırlar. Parti programında, gelecekte kuracaklarını düşündükleri bağımsız devletin topraklarının halen sömürgeci emperyalist olarak kabul ettikleri devletlerin ki bunlar Türkiye, Irak, İran ve Suriye işgalinde olduğunu beyan etmektedirler. Örgütün kurucuları olan Abdullah Öcalan, Haki Karer, Kesire Yıldırım, Kemal Pir ve Cemil Bayık sözde Kürdistan ismini verdikleri bölgedeki en büyük parçası Kuzey Kürdistan şeklinde isimlendirdikleri 22 ili içine alan toprakları birleştirip, sömürgeciliği bitirip, demokratik, bağımsız ve Birleşik Sosyalist Kürdistan'ı kurmayı hedeflemişlerdir²⁰.

²⁰ Gündüz Aktan ve Mehmet Ali Koknar, *Combating Terrorism Strategies of Ten Countries*, The University of Michigan Press, 2005, s.262.

Abdullah Öcalan'ın yakalanmasının ardından Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin savcılarını İmralı Cezaevi'ne alınmasına karar vermişler ve ilk ifadelerindeki bağımsız Kürt devletinin kurulma düşüncesinden vazgeçtiklerini, Cumhuriyet'in kurulmasında rolü olan halk olarak kültürel, siyasi, ekonomik ve sosyal anlamda özgürlüğü olduğu bir ortamda birlikte yaşamayı istediklerini belirtmiştir²¹.

Yazılı olarak yaptığı savunmadan ayrılmış ve Kürdistan'ın bölgede bulunan diğer güçlerin kontrolüne girebileceği, bu anlamda en iyi çözümü Türkiye'nin Misakı Milli sınırlarında bağımsızlık ve özgürlüklerini almak olduğu şeklinde değiştirmiştir. Siyasi olarak yaptığı savunmada, PKK programlarının temeli olan sömürge teorisini reddettiği görülmektedir. Kürt ve Türklerin beraber yaşama zorunluluğu esas alınmıştır. Amaç olarak da üniter ve ulusal devlet içinde demokratik cumhuriyeti, Kemalist Devrim'in devamı ve tamamlanması şeklinde ifade edilen cümlelere de yer verdiğini belirtmek gerekir. Atatürk milliyetçiliği, Ziya Gökalp'ın Türkler ile Kürtler yazısında belirttiği görüşleri bütünüyle benimsediğini aktarmıştır. Bu açıklamaların Kürtlerin arasındaki birlik ve kardeşlik yönündeki eğilimlerini güçlendirdiğini düşünenler olmuştur. Üniter devlet içerisinde, Mustafa Kemal'in 1919 ile 1924 yılları siyaseti ile çözümlenmeye yönelik açıklamaların PKK'ya ait yayın organlarda yazıldığı görülmüştür. 2008 yılında PKK Tüzüğü'nün de bu görüşler kapsamında düzenlendiğini belirtmek gerekir²².

26 Ağustos 2008'de yapılan, 10. kongrede PKK tüzüğünde, örgütün temel amacı ekolojik, demokratik, cinsiyet anlamında özgür olan toplum paradigmasıyla bilimsel olarak demokratik sosyalizm temel alınarak; demokratik konfederal yapılanma ile Kürt ulusunun demokratik birliği ve yönetimini geliştirmek şeklinde belirtilmiştir. Parti programında yapılan bu değişikliklerin karşısında programın üçüncü bölümünde bulunan "Kürdistan Devriminin Özellikleri ve Görevleri" başlığının içeriği korunmuştur. 2005'de Abdullah Öcalan'ın hapisanede vermiş olduğu talimatla oluşan; PKK anayasası niteliği taşıyan Kürdistan Topluluklar Birliği-KCK sözleşmesi kapsamında Kürdistan Devrimin Yolu Manifestosu'ndaki bilgiler aynen tekrarlanmıştır. Bu sözleşmenin otuz altıncı maddesinde de PKK'nın Koma Civakên Kurdistan (KCK) sistemi çerçevesinde ideolojik güç

²¹ Tuncay Özkan, *Operasyon*, Doğan Kitap, İstanbul, 2000, s.211.

²² Şemdin Sakık, *İmralı'da Bir Tiran Abdullah Öcalan*, Torgan Yayınları, İstanbul, 2012, s.103

olduğu, liderlik felsefe ve ideolojinin yaşama geçirilmesi sorumluluğu olduğu belirtilmiştir²³.

Bu kongrede PKK programının, paradigma kavramında devlet, savaş, iktidar, ulus ve ulus devlet kavramları yeniden tanımlanarak aktarılmıştır. Sözde bilim ve ahlaka dayanan açık demokratik toplum, devletçilik karşıtı, burjuvazi ulus anlayışı görmezden gelen, eşitlik ve özgürlük temeline dayanan komünal bir toplum yaratma kavramlarının ön plana çıkarıldığı görülmektedir.

Bu yeniden yapılandırma Demokratik Konfederalizme dayandırılmıştır ve iki temel unsur dikkat çekmiştir:

1. Ulusal olması; Sömürgeciliğin askeri, siyasal, kültürel ve ekonomik alanda hakimiyetin hedef alınması.
2. Demokratik Olması; Feodal, mezhep, aşiret, komprador ve kadının sömürülmesine sebep olan çelişkilerin kaldırılması. Bu çelişkilerin çözümlenmesiyle toplumun demokratik bir nitelik kazanacağı düşünülmektedir. Demokratik halk yönetiminin esas alınıp, bağımsız ekonomik bir yapıyı inşa etme, Kürtçe eğitimi olan okullar açma ve Kürtçeyi anadil olarak kabul etme de burada sayılmaktadır.

Terör örgütünün, kurulduğu dönemlerden bu yana Marksist-Leninist, bugünün Reel Sosyalizmin sorunlarını örgütün lideri olarak görülen Öcalan tarafından aşılması ve yeniden oluşturulmuştur. Tarım-köy toplumu ve komünal demokratik değerlerin temel alındığı Demokratik Sosyalizmin ilkelerine uygun Kürt devleti kurma şeklinde olmuştur. Bu amaca ulaşabilmek için de dört aşamalı stratejinin ortaya konduğu görülmüştür:

1. aşamada sosyal ve kültürel hakların temini,
2. aşamada federasyon veya özerk tipi yönetim sisteminin oluşturulması,
3. aşamada Türkiye'nin topraklarında (sözde) Kuzey Kürdistan devleti kurma,
4. aşamada birleşik ve bağımsız, (sözde) Büyük Kürdistan Devleti oluşturulması ön görülmüştür.

Tabanı Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşayan Kürt kökenli vatandaşlardan oluşturmak istenen örgütlü ve planlı "Uzun Süreli Halk Savaşı" strateji

²³ Önder Deliöz, *KCK Demokrasi Kılıfında Terör*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2012, s.186.

benimsedikleri görülmektedir. Kısaca 1960'larda sol görüşlü gençlerin benimsemiş olduğu Kesintisiz Devrim düşüncesinin silahlı mücadele şeklidir.

2.1.2. PKK Terör Örgütü'nün Gelişimi

PKK'nın ideolojisi, gelişim ve tarihsel sürecinin iyi anlaşılabilmesi için Öcalan'ın hayatını ortaya koymak gerekir. Öcalan'ın özellikle çocukluk dönemine bakıldığında o dönemin düşünce ve duygularında ne kadar etkili olduğu görülmektedir. Öcalan'ın doğum tarihini kesin olarak bilmemektedir. 1947-1948-1949 tarihlerinden biri olduğu tahmin edilmektedir. Yedi kardeşten en büyüğüdür ve Urfa'ya bağlı Saylakkaya köyünde ilkokulu okumuştur ve o dönemleri aşağıdaki gibi aktarmıştır²⁴:

"... İlkokulu okuduğum köy Türkçe konuşulan eski Ermenilerin kaldığı bir yerdir. Fakat Ermeniler göçertilmiş, kalmamış, kalanlar ise sonradan İslamlaşmış, Türkleşmişlerdir. Beş yıl o köyde okudum. Her gün bir saat git bir saat gel, tam 5 yıl... Orda üç beş Türk üç dört de Kürt köyü var. Erkenden bir kimlik sorunu çıktı. İlkokuldan itibaren Türk köyü, Türkçe konuşuyorlar. Bizde Kürtçe konuşuluyor..."

Öcalan'ın evindeki hayatının gelecekteki siyasi düşüncelerini etkilediği aşağıdaki ifadelerinden anlaşılmaktadır²⁵:

"...Kendimi bildim bileli aile içinde kavgacıydım. şiddetli huzursuzluk vardı. Ailede baba otoritesi gelişme olanağı bulamamıştı. Annemin kavgacı yanı ağır basıyordu. Bu da babamı geriletmişti. Baba geri, silik bir duruma düşüştü. İhtiyar ve aileyi yönetme dirayetini gösteremiyordu. Bazen bir denge unsuru olarak bizi yanlarına almaya çalışırlardı...." "
"...Kişiliğimin ilk çizgileri daha köydeyken belirmeye başladı. Köyde kavgacılık hakimdi. Anne tarafımızdan sürekli kavgaya itiliyorduk. Yani biri bana tokat vursa mutlaka kendimi onun intikamını almak zorunda hissederdim. Çünkü almazsam Annem ekmek vermezdi. Bu da bizi silik bir yapıya itiyordu. Bize çok zor gelmesine rağmen annemin istediğini yapmazsak iflah etmezdi..."

"...Aslında ben kavgacı değildim ama annemin baskısı vardı. Mesela "ailenin namusu için bir şey yapmıyorsun dayak yiyorsun karşılık vermiyorsun böyle evlatlık olmaz" derlerdi. Bu durum baştan itibaren ben de endişe yarattı. Yani beni mutlaka intikam almaya itiyorlar. Ben de " Ben nasıl alacağım diyorum" diyorum. Çekingen bir şekilde kavgaya giriyorum. Kafa göz yanıyordu. Nasıl taş yediğimi hatırlarım. Daha çocukken bu bende ciddi bir sorundu..."

Öcalan'ın çocukluk döneminin ilerideki dönemlerde onun kişiliğinde etkili olduğu görülmektedir. Baskıcı aile ortamı içinde yaşayan Öcalan'ın, örgüt lideri olduğuna da otoriter, baskıcı ve despot olduğu söylenmektedir. "Parti Tarihi" isimli dökümandan kendi sözlerine bakıldığında; çocukluğu konusunda yazılanların "bir parti lideri nasıl karizmatik, önder kişilikli, isyancı bir ruha sahip

²⁴ Parti Tarihi; PKK üyeleri tarafından yazılan döküman, s. 12-13

²⁵ Parti Tarihi; PKK üyeleri tarafından yazılan döküman, s. 13

olmalı?” sorusunu cevaplama kaygısı taşıdığı görülmektedir. Babası ile köyün meydanında sopalı, taşlı kavganın sonucunda köyü terk etmiş ve bunu “ilk isyancı girişim” şeklinde nitelendirmiş, okuma isteğini “hep birinci olma” isteği olarak ifade etmiştir. İlkokul dönemlerinde arkadaşlarıyla oyun esnasında Türk Silahlı Kuvvetlerinden etkilendiği ve Tapu Kadastro Meslek Lisesinde okuyabilmek için Ankara’daki Atatürk heykelinin heybetinden etkilendiğini ifade etmiştir²⁶.

PKK terör örgütünün her ne denli 1978’de resmen kurulduğu görülsede terör örgütü faaliyetlerinin 1973’de Ankara’da Öcalan’da başlatıldığını belirtmek gerekir. Bu dönemlerde Öcalan, bir grup üniversite öğrencisini yanına almıştır. Bununla beraber, PKK’nın 1970-1980 tarihlerinin arasında özellikle sol örgütlenmelerin gölgesinde yayılarak geliştiği görülmüştür. Öcalan, 7 Nisan 1973 tarihinde arkadaşlarıyla beraber örgüt kurmak için ilk toplantısını Çubuk Barajında yapmıştır. Toplantı esnasında bir parti kurarak; gerilla yöntemleriyle ayaklanmanın gerektiğini anlatmıştır. Öcalan’ın buradaki temel amacının Deniz Gezmiş ve Mahir Çayan’ın gerilla yöntemlerini birleştirmek olduğunu söylemek mümkündür²⁷.

Çubuk Barajında toplandıkları görülen bu grubun, düşüncelerin çoğundan kısa sürede vazgeçtikleri görülmektedir. Ancak, Öcalan gelecekle ilgili planlarında ısrarlı davranmıştır. Oluşturacağı tamamen bağımsız temelde çalışmasını ve örgütlerin hiç birine bağlı olmamasını istemiştir. Bu faaliyetlerin ilk önceleri gizli dernek olarak yürütülmeye çalışılmıştır. 1974 yılında Ankara Demokratik Yüksek Öğrenim Derneği (ADYÖD) ve arkasından Doğu Devrimci Kültür Derneği (DDKD) de Cemil Bayık, Şahin Dönmez, Kesire Öcalan, Haki Karaer ve Kemal Pir gibi isimler tarafından kurulmuştur.

Katılımlardaki artış ve gruptaki düşüncelerin yaygınlaşmaya başlamasıyla bu faaliyetleri dernek çatısında yürütüldüğü görülmektedir. 1975 yılında ADYÖD’nin polis tarafından kapatıldığını da belirtilmiştir. Derneğin kapatılmasının üzerine faaliyetlerini gizli yürütülmek durumunda kalmışlardır. Başka bir ifadeyle yeraltına inilmesine karar verilmiştir. Yeniden yapılanmak için Ankara’nın Dikmen semtinde 1975’in Ekim ayında ve 1976 yılının Ocak aylarında toplantılar yapmışlardır. Bu iki toplantıya katılan isimler: Abdullah Öcalan, Kesire Yıldırım, Şahin Dönmez, Baki Karaer, Haki Karaer, Cemil Bayık ve Murat Karayılan olarak sıralanmıştır.

²⁶ İsmet G. İmset, *PKK Ayrılıkçı Şiddetin 20 Yılı*, İstanbul 1993, s.31.

²⁷ İsmet, a.g.e., s.33

Bu toplantılarda alınan ortak kararlara bakıldığında, grubun gittikçe büyüdüğü, bağımsızlık düşüncelerinin halka indirilmesinin gerektiği ve bu amaçlarla Kürdistan'a gidileceği belirtilmiştir. Bölgeye giriş yaptığı görülen il yer Haki Karaer olmuştur. Farklı bölgelere gönderilen kişi sayısı artırılmış ve halkla bütünleşerek; halkı örgütlemek için görevlendirilmiştir. Bu stratejinin örgüt tarafından Ülkeye Dönüş şeklinde adlandırıldığı görülmüştür. 1975 yılında Dikmen'deki toplantıların önemli sonucunda, o güne dek Türkiye'de faaliyetleri olduğu görülen Kürt ve Türk sol örgütlerin geleneksel yapılardan kopma durumu, yeni örgütlenmeyi pratik ve değişik bir zemine oturtulması ve sözde mücadeleye Ankara'dan Bölge'ye intikali kararlaştırılmıştır.

İdeolojik grup aşamalarında grup çizgisinin belirlendiği bir manifestoya ihtiyaçları olmuştur. İlk manifestonun, 1976 yılının başlarında Öcalan'ın ve Durmuş'un yardımıyla yazıldığı görülmektedir. Dikmen toplantılarının ardından önemli diğer bir gelişme de bu hareketin ismi konusu olmuştur. Grubun ismi Apocular konmuştur. Halk savaşına geçebilmek için öncelikle Doğu ve Güneydoğu bulunan illerde propagandayla örgütlenme faaliyetlerini yapma, halk savaşı zeminini hazırlamaya çalışmışlardır. Bu amaçlarla 1973 ile 1976 yılların arasında Öcalan önderliğinde Ankara'da kendilerine "Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları" (KUK) adı verilen grubun 1976 yılının başlarında bölgenin belirli yörelerine dağıldığı ve faaliyetlerine başladıkları görülmüştür²⁸.

Öcalan 1977 yılında Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerine seyahat düzenlemiştir. Yaklaşık olarak iki ay süren bu seyahat esnasında Ağrı, Bingöl, Kars, Diyarbakır ve Antep gibi illere uğramıştır. Kendi değimiyle 50 ila 60'ar kişinin toplandığı alanlarda konuşmuştur. Bu toplantılardaki temel amaç grubun tanıtılması ve taraftarın sayıları ile ilgili bilgiler vermektir. Bu dönemlerde Öcalan bir parti kurmayı düşünmüş ancak bunun için de erken olduğu kanaatine vararak herhangi bir girişimde bulunmamıştır. 18 Mayıs 1977 tarihinde Öcalan'la beraber ilk toplantıdan itibaren yanındakilerden bazıları hatta yakın arkadaşı olan Haki Karaer Antep'te öldürülmüştür. Öcalan "...Haki'yi Türkiye Cumhuriyeti öldürttü..." demiştir ancak onun öldürttüğüyle ilgili çeşitli iddialar gündeme gelmiştir. Bu olayın ardından Öcalan grup içinde tek güç olmuş kısaca lider konumuna geçmiştir. 1977 yılının sonlarına gelindiğinde de Kürdistan Devriminin Yolu isimli broşür ile henüz kurulmadığı görülen parti programını bizzat kendisi yazmıştır²⁹.

²⁸ Atilla Şehirli, *Türkiye'de Bölücü Terör Hareketleri (ve Devletin aldığı tedbirler)*, İstanbul 2000, s.268.

²⁹ Şehirli, a.g.e., s.269

1978'de o dönemin mücadeleçiler arasında amatör grup tarafından bir partide örgütlenmesiyle profesyonelleşmesinin gerektiği gündeme getirilmiştir. Bununla ilgili 28 Kasım günü Lice ilçesinin Fis Köyünde kongre toplanmış ve Partiya Karkeran Kurdistan (PKK) yani Kürdistan İşçi Partisi isminde parti kurulmuştur. Öcalan bu kurulan partide genel sekreter seçilmiştir ve merkez komitede M. Karasungur, Ş. Dönmez, H. Durmuş, C. Bayık ve M. Doğan'dan oluşturulmuştur.

PKK'nın Birinci Kongre şeklinde nitelendirildiği görülen bu toplantıda, A. Öcalan, Ş. Dönmez, C. Bayık, H. Durmuş, M. Turan, C. Şener, F. Tağaç, H. Kaytan, M. Doğan, H. Topgüder, A. Gündüz, S. Cansız, K. Yıldırım, A. Göktaş, A. Kumral, F. Özdemir, A. Çetiner ve D. Kalkan gibi isimler katılmışlardı.

PKK'nın kurulumu bu toplantı yapılmış ve kamuoyuna açıklanma zamanından 29 Temmuz 1979 tarihine kadar 8 aylık sürede kurulma faaliyetleri sürdürülmüştür. Bu kadronun dışındaki hiç kimsenin bu faaliyetlerden haberi olmamıştır. Öyle ki Öcalan bu toplantının ardından kuruluş bildirgesiyle gereken altyapı hazırlıklarının bitene kadar özellikle parti adının gizli kalmasını ve partiden hiçbir yerde bahsedilmemesini ister. Kurulma bildirgesi Öcalan tarafından hazırlanmıştır. Diğerleri bölgelerinde pratik hazırlıklar yaparken, Öcalan gizleniş olduğu evlerde K. Yıldırım'a bir anlama "Kuruluş Bildirgesini dikte etmiştir. PKK'nın kurulumuyla Fis köyünde yapılan toplantıda bazı kararların da alındığı görülmüştür. Bu kararlar³⁰:

1. Planlı bir hazırlık dönemine başlamak,
2. Kadronun az, eğitimsiz ve yetersiz olması gibi sıkıntıları gidermek,
3. Yanlış tutumlar sonucunda halkın bu örgüte karşı olumsuz tavır almalarını önlemek,
4. Dış ilişki ve bağlantıları geliştirilme çalışmaları yapma.

PKK tarafından alınan bu kararların yanında bir eylem programının da hazırlandığını belirtmek gerekir. Bu hedefler aşağıdaki gibidir³¹:

1. Devlet güvenlik kuvvetleriyle istihbarat kaynakları karşısında mücadele etme.
2. Türk milliyetçi örgütleriyle bunların liderlerini öldürme.
3. Doğu ve Güneydoğuda bulunan popüler ve nüfuzlu kişileri sindirme.

---

³⁰ Şehirli, a.g.e., s.269

³¹ Şehirli, a.g.e., s.269

4. Güneydoğulu milletvekillerinin, Belediye başkanlarının ve Aşiretlerin önemli isimlerine ı savaş ilan etme.

Böylelikle hazırlıklara Ankara'da başlanılan yaklaşık olarak altı yıl devam ettirilen hazırlıkların üç yılın bölgede sürdüğü bu sürede kendilerinin ifadesiyle Kürdistan Devrimcileri, halk tabiriyle Apocular, bir taraftan yoğun şiddet eylemleri ile bölgede kaos oluştururken; bundan fayda umma, diğer taraftan saflarına aldıkları ve irtibat kurdukları kişileri örgütün kölesine dönüştürmek için bazı yöntemler geliştirme sağlanacaktı.

Kongreye katılanların, partinin bölge komitelerinin oluşturulmasının yanında sorumlu tutuldukları bölgelere dağılıp; okul, iş ve aileleri ile bağlarını koparmayı planlamışlardır. Öyle ki 1976 yılında Ankara'dan bu bölgeye geldiği görülen Apocular ismi verilen militanlar 1977 yılında Gaziantep'teki Akbank şubesini soymuşlar, Karakol bombalamışlar, MHP'lileri öldürmüşler ve diğer sol örgütlerini de bölgeden temizlemişlerdir. 1978 yılında Halkın Kurtuluşu ve Kürdistan Ulusal Kurtuluşcuları isimli örgütlerle mücadeleye girmişlerdir. Bu mücadelede yüzlerce kişinin öldüğü görülmüştür. Urfa'da bulunan Bucaklara, Hilvan bulunan Süleymanlılara da savaş açılmıştır. PKK kuruluşu 1979 yılının Temmuz ayında Urfa milletvekili olan M. Celal Bucak'a saldırılarıyla resmen ilan edilmiştir³².

PKK, örgütlenme ve silahlı eylemlerine devam ettiği esnada, Elazığ'da başlatılan operasyon sonucunda, PKK Merkez komitesinin üyesiyle genel örgütlenme sorumlusu, örgütte o dönem ikinci adam olan Şahin Dönmez'le beraber Elazığ bölge komitesi üyelerinden üst düzey yetkililerin çoğu 1979 yılının Mayıs ayında yakalanmıştır. Bununla birlikte, güvenlik güçleri nazarında PKK geniş anlamda ilk kez deşifre olmuştur. Ş. Dönmez Elazığ'da yakalanma esnasında, Öcalan Diyarbakır'daydı ve bu yakalanmanın ardından kaldığı yeri terk etmiştir. Ş. Dönmez ile arkadaşlarının yakalanmalarının PKK için yeni bir süreç olduğu görülen cezaevi süreci başlamıştır. Elazığ tutuklamalarının üzerine, örgütün lideri olan Öcalan'ın diğer örgütlere göre daha farklı ve katı olarak, tutuklananların polise kesinlikle bilgi vermemesini, verenlerin de hain olarak ilan edilmesini istediği bilinmektedir.

Altı yıl içinde örgütle ilgili bilgilerin gizlendiği ve parti kurulmasına rağmen bunu ilan etmekten çekindiği görülen Öcalan, Elazığ'da tutuklanmadan kıl payı kurtulmuştur. Güvenlik kuvvetleri onun ve örgüt hakkında önemli bilgilere

---

³² Nihat Ali Özcan, **PKK Tarihi, İdeolojisi ve Yöntemi**, ASAM Yayınları, Ank.1999, s.79.

ulaşmaları yeni tedbirlerin alınmasını zorunlu hale getirmiştir. Bu tarihten sonra Öcalan, kendisini en yakınlarından bile gizlemiş ve Mardin, Gaziantep ve şanlıurfa gibi illerde devamlı olarak yer deęiřtirmiřtir³³.

Öcalan'ın Suriye'ye geçmesini farklı konuşmalarında çeşitli gerekçelerle açıkladığı görülmüştür. Bazen barındığı şanlıurfa'nın, sıcakları ve sineklerinden bunalması, bazen yurt içinde gittikçe sıkıştığından manevra imkanı sağlaması ve ani kararlarla yurt dışına çıktığını söylemesi bu farklı açıklamalardan bazılarıdır.

Aslında buradaki önemli husus Öcalan ile örgütünün takibat altına alındığı ve çeşitli engeller yaşadığı karşılaştığı durumlarda yapılan ilk iş hep kendisini sağlama almıştır. Bunu yaparken çeşitli senaryolarla komplo teorileri oluşturmuş ve tüm bu karşı faaliyetlerde kendi şahsıyla ilgili durumları çevrelerindekiilere empoze etmiştir.

Öyle ki eldeki bilgilere bakıldığında yurt dışına çıkmasının belirli bir planda yapıldığı ve bağlantılarıyla ön hazırlıklarının daha önceden yapıldığı görülmektedir. 4 Temmuz 1979 tarihinde Suruç üzerinden Suriye'ye geçen Öcalan, PKK'ın kurulumunun da ilanıyla yeni bir süreç başlamıştır. Suriye'den de Lübnan'a geçmiş ve FKÖ ile temaslara başlamıştır. Bu ilişkilerin sonucunda Lübnan'da kamp çalışmalarına başlanmıştır. Öcalan'ın bu esnada bir kaç grubu Lübnan getirmiştir. Bunun ardından bu kampta eğitilenler eylem yapmak için Türkiye'ye yollanma süreci bařlamıřtır³⁴.

Eğitim alanlardan ilk gruplar 1980 yılının Nisan ayında teorik belirlemelere göre Adıyaman, Dersim ve Sason'da üslenmek için Türkiye'ye gelmişlerdir. 12 Eylül'deki askeri müdahalenin PKK'nın çalışmalarını da etkilediği görülmüştür. Başlangıç aşasında belirlenen yerlerde kalanlar propagandalarını bir iki sene daha sürdürmüşlerse de istenilen seviyeye ulaşamamışlar ve çoğu da yakalanmıştır.

Yurt dışında ve Türkiye'de aranılan militanların 300 kişilik bir grubun, hazırlık aşamasında 1981 yılında tespit edildiği görülmüştür. 1982'nin başlarında farklı FKÖ gruplarıyla birleşerek gerilla eğitimi sürdürülmüştür. Eğitimler sürerken silahlı mücadelede teorik temellerinin Vietnam örneğindeki gibi oluşturulmuştur. Bu eğitim faaliyetlerinde Öcalan'ın, Ermeni Terör örgütü olan ASALA'dan yardım alarak; işbirliği yaptığı görülmektedir. Öyle ki Asala militanları bu dönem içinde örgüt elamanlarının verdiği ifadelerden, PKK'ya mensup

---

³³ Özcan, a.g.e., s.81

³⁴ Özcan, a.g.e., s.81

olanlara patlayıcılar konusuna dersler verdiği anlaşılmaktadır. Gerek teorik olarak gerekse de taktiksel olarak uzun vadeli halk savaşının özellikleriyle dünya gündeminde oluşturduğu konum, Ortadoğu'nun o dönem içindeki siyasi ve askeri çelişkileri, teçhizat, eğitim ve barınma konularında PKK'nın ihtiyaç duyduğu altyapı imkanlarını sunulmuştu³⁵.

1981'da Kürdistan Demokrat Partisi (KDP)'nin Suriye ve Irak'da Türk sınırlarına yakın olan bölgeyi kontrol altına aldığı görülürken, Kürdistan Yurtseverler Birliği (KYB) üstünlüğünü bariz olarak sağlamlaştırmıştır. 1981'da Barzani tarafından kurulan KDP, Irak mevkiinde 2000 peşmerge, Talabani'nin kurmuş olduğu KYB'nin de 3000 peşmergeye sahip olduğu kayıtlara geçmiştir. 1985'de KDP'nin sahip olduğu peşmerge sayısı 6000, KYB'de 5000'e kadar yükseldiği görülmektedir. Böylelikle bölgede bulunan Kürt grupların ileride kurmayı planladıkları bir devletin askeri birliklerinin düzenli olması için ilk adımlar atılmıştır.

Filistinlilerin o dönemlerdeki amacının, PKK mensuplarını Güney Lübnan'a yerleştirip İsraililere karşı savaşmalarını sağlamak olduğu görülmektedir. 1982'de İsrail'in Güney Lübnan'ı işgalinin karşısında PKK, Filistinliler ile birlikte İsraililerin karşısında çatışmalara katılmıştır. Bu çatışmalara bakıldığında 12 PKK'lıyı öldüğü kayıtlara geçmiştir. Bu olayın Filistinlilerin PKK karşısındaki sempatanlığını arttırmıştır. PKK'ya verilen kamp alanlarını arttırmışlar ve serbest dolaşımlarına izin vermişlerdir. Bekaa Vadisinde de örgüt tarafından "Mahsun Korkmaz Akademisi" ismi verilen yerin örgüt için tahsis edildiği görülmüştür.

O dönemlerde Lübnan'ı Suriye denetim altında tutmaktaydı. Dolayısıyla PKK'lular Filistinliler ile birlikte çatışmaya katılma durumları Suriye'nin dikkatini çekmektedir. Daha önceleri Türkiye'nin karşısında savaşacağı konusunda güven duymadıkları görülen PKK'ya güvenmeye ve PKK'nın da Türkiye'yle savaşma konusunda ciddi olduklarına inanmaya başlamışlardır. Bunun neticesinde Öcalan'ı Şam'a davet etmişler ve üst düzey Suriyeli bir istihbarat yetkilisi ile görüşürülmüştür. Bu görüşmenin ardından Öcalan için Şam'da bir yer tahsis edilmiştir. Suriye'de bulunan Kürtler içinde örgütlenerek; propaganda yapılmasına izin verilmiştir. Halep ve Şam başta olmak üzere şehirlerin birçoğunda PKK'a için irtibat noktaları kurulmuştur. Öyle ki örgüte iki ayrı çiftlik verilerek siyasi

---

³⁵ Şehirli, a.g.e., s.272

eğitimlere başlanmıştır. Halep, şam ve Kürtlerin yaşamış olduğu yerler örgütün karargahına dnştrlmştir.

Bu kamplarda eğitim faaliyetleri sürdürülürken Türkiye’de de yapılan çalışmaların ülkeyle ilgili keşif yapma, yeni kadrolar ile ilişkiler kurma ve adam bulma şeklinde devam ettiği görülmektedir. Bu alışmalar sürdürüldüğünde 1981 yılının 15 ile 26 Temmuz tarih aralığında Lübnan Suriye sınırında bulunan PKK Kampında 75 ila 80 kişinin katıldığı bir konferans düzenlenmiştir. Bu konferansta dört önemli konunun üzerinde yođunlařılmıřtır³⁶.

1. Suriye’yle kurulan ilişkileri geliştirmek,
2. PKK’nın ülke içine dönme çalışmalarına başlamak,
3. Kürt içerikli diğer örgütlerle ilgili değerlendirme yapma ve
4. Vietkong usulünce uzun süreli savaş stratejisi uygulama kararları almak.

Toplantının ardından yazılan bir raporda Ortadoğu, Türkiye’de yaşanan son gelişmelerin tartışılması esnasında Suriye’nin kontrolündeki bölgelerde eğitimlerinin hızlanması ve Kürt Irak hareketleriyle doğrudan ilişkiye geçme kararı aldığını belirtmek gerekir.

Öcalan, Partinin birinci konferansının PKK için de bir dönüm noktası olarak grmştir. Konferansın yapılması ile beraber örgütün Kuzey Irak’ta faaliyetlere başlamayı istemektedirler. Burada yer edinmek için öncelikle bölgedeki yerel hakim glerle uzlaşma sağlamak önemliydi. Bu amaçlarla 1982’de şam’da calan’la beraber KDP lideri olan Barzani bir protokol imzalamışlardır. Bu protokolda, PKK güçlerini Kuzey Irak’ta rahatlıkla yuvalanabilecek, karşılığında Barzani’nin Irak karşısında mücadele etmesinde Barzani’ye destek vereceklerdi³⁷.

1982 ile 1983 yıllarında örgütün, Lübnan’da eğitmiş olduğu militanlarının hepsini Kuzey Irak’a geçirdiği görülmektedir. Türkiye sınırının neredeyse her yerinde kamplar kurmuşlar ve zamanla PKK ile KDP arasındaki ilişkiler bozulsa da bu kamplar her zaman var olmuştur.

PKK’nın gerçekleştirdiği ikinci kongrede 20 ile 25 Ağustos 1982 tarihlerinde yapılmıştır. Suriye’nin Ürdün sınırındaki askeri bir kişlada yapılan ikinci kongrede; temel gündem, yurtdışına dayalı olarak devam ettirilen yeni

³⁶ mit zdağ, *Türkiye Kuzey Irak ve PKK*, Ankara,1999, s.40.

³⁷ zdağ, a.g.e., s. 42

dönem hazırlıkları, asgari seviyede yeterli görülüp, yurtiçine dönme çalışmalarının bir an evvel gerçekleştirilmesi olmuştur. Silahlı eğitimlerin istenilen seviyeye ulaştığını, sayının arttırıldığını ve Lübnan'da kalmanın artık mümkün olmadığı gibi gerekçelerle, Türkiye'ye gidip silahlı mücadelenin başlaması için hazırlıklarla birlikte yeni alanlara gidilmesinin gerekli olduğu, giriş yapılacak olan ilk bölgenin de Botan olmasına kararlaştırılmıştır. İsrail'in Lübnan işgalinin sonunda, yanında kalarak; yardımlaştıkları Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ)'nün Lübnan ve Suriye'yi terk etmesi gerekmiştir. Dolayısıyla da PKK'nın özellikle silahlı gücünü Türkiye'ye karşı kullanma zamanının geldiğiyle ilgili görüşler gündeme gelmeye başlamıştır³⁸.

İkinci Kongre kararlarını aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. PKK mensupları Suriye'de eğitilerek; eğitimin kısmen de olsa Türk sınırı yakınlarında yapılmasına,
2. Halep, Şam, Kamışlı ve Afrin gibi Suriye'ye ait olan şehirlerde temsilciliklerin açılmasına,
3. Kuzey Irak Lakk-ı Yanın kampının açılmasına,
4. Bir yıl içerisinde askeri faaliyetlere devam edecek silahlı propaganda gruplarının kadro donanım ve silah açısından hazırlanmasına ve
5. Gerilla savaşları ile ardından halkın ayaklanması için propagandalara başlanmasına kararlar verilmiştir.

Türkiye'ye girme Türkiye ile Irak sınırında bulunan Botan Bölgesinden yapılacaktı. Lübnan'daki militanların, öncelikle Türkiye ile Irak sınırında tespit edilen bazı köylere yerleştirilmiştir. Öcalan bu süreçte Şam'da kalmıştır. Irak ve Suriye arasındaki anlaşmazlıkların ve Irak'ta alınan tedbirler sebebiyle Suriye'den Irak'a geçmek kolay görünmemekteydi. Ülkeye geçme denemeleri 1982 yılının Ekim ayında Hezil suyunu geçmeyi isteyen PKK militanlarından 8'i öldürülmüştür. Cizre yakınlarında sınırın geçilmesi için çabalayan 1983 yılının Mart ayında 2 PKK militanı daha öldürülmüştür. Buna karşın PKK geçme konusundaki zorlanma durumunu İran'ın sayesinde aşmıştır. İran ile Suriye'nin işbirliğiyle Kuzey Irak'ta Barzani kamplarına yerleştirilen PKK'lılar silahlanarak, küçük gruplarla Türkiye'ye girmeye başlamışlardır. Burada temel amacın silahlı propagandalarını yürütmek olmuştur. Bu durumun ileriki zamanlarda şiddetin daha da yoğunlaşacağına bir göstergesi olduğunu söylemek mümkündür³⁹.

---

³⁸ Özdağ, a.g.e., s.42

³⁹ Şehirli, a.g.e., s.275

Militanların bölgelerde üç kişilik birimler oluşturmuşlar. Propagandalarla militan temini için çalışmalara eğilmek için yurtdışına örgüt mensuplarından kişiler göndermişlerdir. Eski sempatizanların, akraba çevreleri, ailesiyle sorun yaşayan gençler, işsiz olanlar 12 Eylül'ün ardından gözaltına alınanlar, öncelikle militan adayları olduğu görülmektedir. 1978 ile 1980 yıllarının arasında yakalanan ve sonradan da bırakılan PKK militanlarının cezaevlerinde kaldıkları esnada eğitimden geçtikleri bilinmektedir. Cezaevlerinde yatan yönetici durumunda olanlar, tetikçi ve yatakcılar yeni dönemde daha eğitilmiş hale gelmişlerdir. 12 Eylül'de askeri yönetim bitince sivil yönetim cezaevleri içerisinde PKK'nın hakim olduğu görülmektedir. Cezaevlerinin artık eğitim merkezlerine dönüşmesi söz konusu olmuştur. Öyle ki PKK Merkez Komite üyesi olan Kemal Pir'in şu cümlelerini aktarmak gerekir: "Kürdistan özgürlük mücadelesinin kalbi Diyarbakır'da, Diyarbakır'ın kalbi de zindan da atmaktadır"⁴⁰.

Türkiye'deki grupların temel amacının, eski sempatizanlar ve cezaevinden çıkanlar ile ilişki kurarak bölgenin gelecekte yapılacak gerilla faaliyetleri için keşfedilmesi, alt yapısının hazırlanma durumu ve barınma imkanları sağlanacak üs bölgelerinin tespiti ve seçimi olduğu görülmektedir.

Bölgedeki hazırlık komitelerinin, yerel hazırlık komiteleri de olduğunu söylemek gerekir. Talimatlara göre iki veya üç kişiden oluşturulan çekirdek kadronun amacının dağılan kadronun toplanması ve yeni militanlar kazandırmaktır. Hazırlık komitelerindeki coğrafi dağılıma bakıldığında hayata geçirildiği zaman kontrol gücün Irak sınırından girme imkanı verip kolayca Anadolu'nun içlerine ilerlemeyi sağlayacak yerleri kapladığı görülür. Seçilen bölgenin coğrafyadan kaynaklanan sarp ve engebeli arazileriyle Güneydoğu Toroslar esas alınmıştır. Teorik kapsamda yürütülecek ola silahlı mücadelelerin ovalık bölgelerde bulunan dezavantajlarını ortadan kaldırmak için oluşum, ulaşım imkanının az olduğu, kamu gücünün kontrolünden uzaklarda dağlık bölgelere dayandırıldığı görülmektedir. Hazırlık komitelerinden beklenen en önemli görevin bölgeyle ilgili yapılacak olan teferruatlı etüt olmuştur. Bu incelemenin ileride gerçekleştirilecek bütün faaliyetlerde tutanak oluşturacağı düşünülmektedir.

PKK geniş araştırmalar ile 1983 ve 1984 yıllarının arasında Bölgeyle ilgili önemli bilgiler elde etmiştir. PKK, hangi bölgelerde hangi aşiretler, ağalar bulunmakta kim kimden taraf, köylerin hangilerinde kimler kullanılmakta, ekonomik güçleri, sosyal alışkanlıkları gibi soruların cevapları aldığı

---

⁴⁰ Şehirli, a.g.e., s.276

görülmektedir. Bu tarz araştırmaların önceden 1960'larda Türkiye'ye geldiği görülen Barış Gönüllüleri tarafından yapıldığı bilinmektedir. Onların içerisinde yaşamış oldukları halk kesimleri ile farklı değişik irtibatlar kurdukları görülmektedir. Kendilerine iletilen formları doldurarak bazı anketler cevaplanmış ve anketlerde ayrı ayrı olduğu için bütününün nelere ya da kimlere yarayacağı da anlaşılamamıştır. Ancak sonradan bu araştırmaların nasıl ve nerede kullanıldığı Türk ilgililerince tespit edilmiştir.

1983 yılında PKK militan sayısını 400' kadar yaklaştırmıştır ve öncelikle 50, ardından da 15'er kişilik grupların Siirt, Hakkari, şırnak, Mardin, Batman, Diyarbakır, Tunceli, Bingöl, Urfa, Adıyaman ve Gaziantep illerine girdikleri anlaşılmıştır. Militanların dağlarda mağaralarda yaşadıkları ve köylerde hiçbir şekilde barınmadıkları görülmüştür. Bu gizlilikten dolayı halk da PKK'lı olarak bilmemektedir. Bu saptamanın ancak sonradan geniş istihbarat yapıldığı zaman anlaşıldığı görülmüřtür⁴¹.

Tüm çabaların karşısında bölge halkının çıkarılmayı istenilen silahlı mücadeleyi desteklemesine ikna edilemediğini belirtmek gerekir. Öcalan'ın silahlı mücadeleye geçmeyi hızlandırmasını istediği görülürken; Kuzey Irak tarafında bulunan kamplardaki elemanların bu emri ağırdan aldıkları dikkat çekmiştir. Bununla birlikte Öcalan emirlerini uygulamayanları cezalandıracağı tehditlerini savurmuştur. Öcalan'ın bu eylem isteği yalnızca Eruh'a giden kişilerden olumlu cevaplar gelmiştir. Eruh Bölge sorumlusunun vermiş olduğu bilgilere göre seçilen alanların coğrafi ve kitle tabanı kapsamında eylemler olduğundan uygun görünmekteydi.

2.1.3. PKK Terör Örgütü'nün Gelir Kaynakları

Örgütün, Avrupa'da çeşitli basın yayın organlarına sahip olduğunu belirtmek gerekir. Basın yayın organlarının elde ettiği reklam ve satış gelirlerinin PKK'nın yasal kaynakları arasında sayılmaktadır. PKK'nın, basın yayın organlarıyla yasa dışı yöntemlerden aldığı parayı da akladığı bilinmektedir. PKK, kar amacı gütmeyen dernek ve vakıf gibi kurumlar ve kültürel, ticari organizasyonlar aracılığı ile gelirler elde ettikleri görülmektedir. Avrupa ülkelerinde 400'ü aşkın kuruluşla lojistik, politik, mali destek sağladığı belirtilmiřtir⁴². Avrupa'daki bazı kültürel ve ticari organizasyonlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

⁴¹ İsmet, a.g.e., s.39

⁴² Hasan Aykın, ve Kevser Sözmene. *Terörün Finansmanı*, ANKARA, MASAK Yayını, 2008, s.43

Tablo-1 PKK'nın Ticari ve Kültürel Organizasyonları

CDK	Avrupa Kürt Demokratik Toplum Koordinasyonu
CENI	Barış İçin Kürt Kadın Bürosu
FED-BIR	Büyük Britanya Kürt Vakıflar Federasyonu
FED-KOM	Hollanda Kürt Vakıflar Federasyonu
FEKAR-KURDİSTAN	İsviçre Kürdistan Kültür ve İşçi Federasyonu
FEK-BEL	Belçika Kürt Vakıflar Konfederasyonu
FEYKA-KURDİSTAN	Fransa Kürdistan Vakıflar Federasyonu
FEY-KART	İsviçre Kürt Vakıflar Federasyonu
FEY-KOM	Avusturya Kürt Vakıflar Konfederasyonu
FEY-KURD	Danimarka Kürt Vakıflar Federasyonu
KARSAZ	Kürt İşverenler Birliği
KNK	Kürdistan Ulusal Kongresi
KON-KURD	Avrupa Kürt Dernekleri Konfederasyonu
KURDISKA RADET ISVERIGE	İsveç Kürt Vakıflar Derneği
NORVEÇ	Oslo Kuruluşu
YEK-KOM	Almanya Kürt Dernekleri Federasyonu

PKK'nın, özellikle yurtdışındaki Kürt kökenli insanlardan bağış ve aidat topladığı bilinmektedir. Toplanan bağış ve aidatların miktarları tam anlamıyla bilinmemektedir. Öcalan, gazeteci olan Mehmet Ali Birand'la 1988'de Beka Vadisi'nde yaptıkları röportajda, Almanya'da düzenlenen kampanyadan iki milyon

Mark kadar yardım topladıklarını belirtmiştir. Öcalan bu röportajda Libya'da bulunan Kürtlerden de bağış aldıklarını söylemiştir⁴³.

Örgütün yardım kampanyaları cephe kuruluşu kabul edilen Enîya Rizgarîya Netevî Kurdistan-Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi (ERNK) vasıtasıyla yürüttüğü bilinmektedir. Yapılan yedinci kongrenin ardından ERNK'nın yerine Kürt Demokratik Halk Birlikleri (YDK), yurtiçi yurtdışında oluşturulan yasal görünümü olan dernek ve vakıf gibi kurumlar aracılığıyla Kürt kökenli insanlardan bağışlar toplamıştır⁴⁴.

PKK'nın uzun süre varlığını sürdürmesinde önemli faktörlerden biri Avrupa ülkelerinden almış olduğu destek olarak görülmektedir. PKK, 1980 yılı Askeri Müdahalesinin ardından örgütün dağılmaması konusunda yurtdışına çıkmaya karar vermiştir. Örgütün bir bölümü Suriye'de konuşlandığı görülürken; diğer bölümü Avrupa'ya gitmiş ve burada örgütlenmelere devam etmiştir. Avrupa'da öncelikli olarak Kürt örgütlenmelerinin sağlanmasına çalışıldığı görülmektedir. Avrupa'da yıllar içerisinde teşkilatlandığı görülen örgütün, buradaki çeşitli kurumlar vasıtası ile maddi ve insan kaynağı sağlamışlardır.

PKK'nın almış olduğu dış desteği, komşu ülkeler Irak, Suriye ile İran'dan alınan destekle Avrupa ülkelerinin vermiş olduğu destektir. Suriye'nin PKK örgütüne dış destek sağladığı bilinen ilk ülkedir. PKK elebaşı olan Öcalan'ın 1980 yılı Askeri Müdahaleden önce Suriye'ye gitmiş ve uzun yıllar kalmıştır.

Suriye, PKK'ya karşı hem ülkesinde, hem de kurulduğu dönemlerde kontrol altına aldığı Lübnan'da eğitim ve barınma olanağı bulmuştur. Örgüt militanlarının, Lübnan'daki Bekaa Vadisi'nde, Şam'da, Halep ve Haseki illerinde Suriye'deki istihbarat örgütlerinin desteği ve kontrol altında faaliyetlerine devam etmişlerdir. PKK'nın bu kampının dışında Suriye'de bilinen bazı kampları şunlardır: El saika, Zebedan ve Aynel Arap⁴⁵.

Örgütteki üst düzey kadrolarının ve örgüt başının Suriye'nin koruması önemli bir ayrıntıdır. Öcalan, 1998'de Türkiye'nin baskılarıyla Suriye'den kovulmuştur. Şam'daki evinde gazetecilerin çoğuyla röportajlar yapmaktan kaçınmamıştır. 1999'da Öcalan'ın yakalanmasının ardından Suriye'nin teröre vermiş olduğu desteği kesme sözünü vermiştir. Suriye ve Türkiye böylece yakınlaşmaya başlamıştır. Suriye bu dönem içinde PKK'ya desteğini de

⁴³ Mehmet Ali Birand., **Apo ve PKK**, İstanbul, Milliyet Yayınları, 1992, s.186

⁴⁴Necati Alkan, **Terör Örgütlerinin Finans Kaynakları**, Polis Dergisi, Ankara, 40, Nisan-Mayıs-Haziran, 2004, 81

⁴⁵ İhsan Bozkurt, **Terör, Pkk ve Dış Destek**, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013, s.144

azalmıştır. PKK'nın bu dönem içerisinde Suriye topraklarındaki Kürt kökenli olan Suriye vatandaşlarını kullanarak faaliyetlerine devam etmiştir⁴⁶.

İsrail, Bekaa Vadisi'ne 1982'de yaptığı saldırıdan sonra örgütüm Irak'ın kuzeyine gelmeye başladığı görülmektedir. Suriye sınırının düz ve mayınlı arazi yapısının olması karşısında, Türkiye Irak sınırı sarp ve dağlıktır. Bu sebeple Irak sınırından Türkiye'ye sızabilmek için elverişli imkanlar sunduğu görülmektedir. Örgütün bu bölge içinde Mesut Barzani'nin liderliğinde Kürdistan Demokrat Partisi (KDP)'yle anlaşır; KDP kamplarına yerleştiği görülmektedir. KDP'yle ilişkilerinin bozulmasıyla Talabani'nin liderliğinde Kürdistan Yurtseverler Birliği (KYB)'yle anlaşarak; bölgedeki varlığını sürdürmüştür⁴⁷.

1991'deki Körfez Krizi'nin ardından PKK, Irak'ın kuzeyinde daha da kuvvetlenmiştir. 1990'lı yılların ortasında bu bölgede örgütün 28 kampı ile 12 büyük üssü bulunmaktadır. 2003'de İkinci Körfez Harekatı sonrasında Irak PKK'a silah tedarik etmiştir. Irak'tan Türkiye'ye özellikle bu dönem silah kaçakçılığının iki kat arttığı görülmektedir⁴⁸.

PKK'nın İran'la olan ilk teması 1984'de başlamıştır. İran'ın bu dönemlerde PKK'ya sınırdan geçişlerde kolaylık sağladığı görülmektedir. Irak'ın kuzeyindeki kamplara yerleşmeyi isteyen PKK'luların Suriye'nin öncesinde İran'a hava yoluyla gitmişlerdir ve İran'dan Irak'a girmişlerdir. İran topraklarına örgütün yerleşmesi de İran ve Irak savaşının ardından olmuştur. Öcalan'ın kardeşi olan Osman Öcalan'ı İran sorumlusu yaptığı bilinmektedir. Bu dönemlerde İran'daki Urumiye'de Zive Kampı'nın kullanıldığını da belirtmek gerekir.

PKK ile İran ilişkilerinde, 2004'de İran'da kurulduğu görülen Kürdistan Özgür Hayat Partisi (PJAK)'nin önemli dönüm noktası olmuştur. PJAK'ın amacının, İran Federal Demokratik Cumhuriyeti'ni kurmak olduğu görülmektedir. PJAK Kandil'deki kampında PKK, örgüt militanlarına ideolojik ve askeri eğitim verilmiştir. PJAK, İran'da bulunan Kürtleri de etkilemeye çalışmıştır. İran, PJAK oluşumlarına karşı sert tutumlar sergilemiştir ve PJAK kamplarını bombalamışlardır. İran'ın bu gelişmelerin üzerine, 2004 yılının Temmuz ayı içinde PKK'yı terörist listesine aldığı görülmektedir. Bu duruma karşın PKK İran'da gösterdiği faaliyetlere eskiye nazaran aza da olsa devam etmiştir⁴⁹.

⁴⁶ Elif Çalışkan Polat, **PKK Terör Örgütüne Dış Destek: Dönemsel Çerçeve Analizler**, Ankara, Çatı Kitapları, 2013, s.179

⁴⁷ Polat, a.g.e., s.172

⁴⁸ Polat, a.g.e., s.173

⁴⁹ Polat, a.g.e., s.178

Örgüt, Avrupa'da yapılanabilmek için 1981'de Avrupa Bürosu'nu oluşturmuştur. Kısa sürede bütün Avrupa'ya yayılmış ve kitap, dergi ve bültenler çıkararak; televizyon yayıncılığına başlamışlardır. PKK'nın Avrupa'da bulunan ilk faaliyetlerini Almanya'da devam etmiştir. Almanya'da çok sayıda bulunan Kürt kökenli insanların Almanya'nın PKK'yla ilişkilerini etkilemiştir. 1984'de Köln'de PKK taraftarının 15 tane derneği birleştirmiş ve Kürdistan Yurtsever İşçi Kültür Birlikleri Federasyonu (FEYKA) kurmuşlardır. Kısa süre içinde yayılmış Belçika, Fransa, Hollanda, İsveç, İsviçre ve Danimarka'da federasyonlar kurulmuştur. PKK'nın bu ülkelerde dergi ve gazete çıkararak televizyon işlettiği görülmektedir.

Yunanistan ile Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) PKK terör örgütünü destekleyen ülkelerden olmuştur. Yunan işadamları ve milletvekillerinin bazılarının örgüte doğrudan bir şekilde mali destek sağladığı, PKK'nın Yunanistan sorumlusu olan Mahir kod isimli Fethi Demir'in ifadelerinde belirtilmiştir. Yunanistan, PKK'ya malzeme ve eğitim desteği de sağlamıştır. 1998'de örgütün, Atina'daki Yunan Parlamenterlerin katılımı ile PKK Balkan Temsilciliği açılmıştır. Bu durumun Yunanistan'ın PKK'yı desteklediği anlamına geldiğini söylemek mümkündür⁵⁰.

2.2. ABDULLAH ÖCALAN'IN YAKALANMASI VE PKK TERÖR ÖRGÜTÜ

Türkiye, 1998 yılının ikinci yarısı ile birlikte lider güdümlü PKK terör örgütü ile mücadelesinde yeni bir strateji geliştirerek PKK'ya en önemli desteği sağlayan Suriye'ye karşı olan politika ve söylemlerini sertleştirmiştir. Öyle ki zamanın Başbakanı Mesut Yılmaz; "Bölücü eşkiyadan elini çekmezse, aklını başına toplamazsa bu dünyayı Suriye'nin başına yıkmak boynumuzun borcudur" Suriye'nin Hatay iddiası için ise "Bizim toprağımızda gözü olanların gözünü çıkarmak boynumuzun borcudur" demek suretiyle Türkiye Cumhuriyeti tarihi süresince yapılmış olan en sert açıklamalardan birine imza atmıştır. PKK lideri Abdullah Öcalan'ın, yıllarca sığınağı ve yönetim merkezi olan Suriye'den çıkartılması süreci, yoğunlaşan siyasi baskılara Kara Kuvvetleri Komutanı Atilla Ateş'in 16 Eylül 1998 tarihinde yapmış olduğu açıklama ve askeri müdahale tehdidi ile artık geri dönülmez bir aşamaya gelmiştir. Nihayet 9 Ekim 1998 tarihinde Suriyeli yetkililer, Abdullah Öcalan'ı ülkelerinden çıkartmışlardır. Bu tarih itibariyle sonra Mısır ve İran'ın arabuluculukları vasıtasıyla Ortadoğu'da ciddi savaş rüzgârları estiren Türkiye ile Suriye arasında gerginlik, Suriye'nin PKK'yı desteklemekten vazgeçeceğine dair bir anlaşma imzalamayı kabul etmesi ile son

⁵⁰ Polat, a.g.e., s.179

bulmuştur. Bu anlaşmaya göre PKK artık Suriye topraklarını eğitim ve Türkiye'ye saldırı düzenlemek için kullanamayacak olup Suriye, terör örgütü lideri Abdullah Öcalan'ı da topraklarında daha fazla barındırmayacaktır⁵¹.

Abdullah Öcalan'ın Suriye'den ayrılması ile başlayacak ve İmralı Cezaevi'nde sona erecek dört aylık kaçış macerasında ilk durağı Yunanistan olacaktır. Ancak Öcalan, artık eski konumuna sahip olmadığını da ilk olarak burada anlayacaktır. Atina Havaalanı'na vardığında burada kendisine karşı sergilenen tavrın, ileride, Öcalan'ın, yakalanması ile birlikte sergilemiş olduğu davranış ve takip ettiği siyaseti oldukça derinden etkileyeceği görülecektir. Nitekim en güvendiği ülkelerin başında gelen Yunanistan'a ilk vardığında kendisine ülkede en fazla beş saat kalabileceği bildirilmiş ve bu sürenin bitiminde Öcalan, Rusya'ya doğru yola çıkartılmıştır. Rusya'da 30 gün kalabilen Öcalan, 11 Kasım 1998 tarihinde İtalya'ya hareket etmiş ve burada sahte pasaport kullanmak suçundan yakalanmıştır

Öcalan'ın İtalya'da kaldığı iki ay, Türkiye'de önce Öcalan'ın iade edileceği ümitlerinin oluşmasına sebep olmuş hatta gazetelerde; "Türkiye'nin bastırması ve kararlı tutumu sonucu, Suriye'den Rusya'ya kaçmak zorunda kalan, Türkiye'nin aynı kararlılığını sürdürmesi sonucu burada da barınamayan PKK'nın başı Abdullah Öcalan'ın kaçış Roma'da noktalanmış oldu" şeklinde haberler çıkmış ancak İtalyan makamlarının takınmış oldukları tavırla bu ümit yerini öfkeye, gösterilere ve daha da ileri giderek İtalya'ya karşı her alanda resmi olmayan bir boykota bırakmıştır⁵².

Hayatındaki en büyük kaygısı kendi can güvenliği olan Öcalan, kendisini güvende hissedebilecek bir yer arayışlarına devam etse de Avrupa'nın bütün havaalanları artık kendisine kapatılmıştır. Suriye'den sonra Yunanistan, Rusya, İtalya, yeniden Rusya, tekrar Yunanistan, Beyaz Rusya ve son kez Yunanistan'a gittikten sonra Öcalan, 2 Şubat 1999 tarihinde Yunanistan'dan ancak Kenya'ya gidebilmiş ve 15 Şubat 1999'da Kenya, ABD ve İsrail ile birlikte yapılan ortak bir operasyon sonucunda Türk görevlilerce yakalanarak Türkiye'ye getirilmiştir⁵³.

PKK terör örgütünün, liderleri Abdullah Öcalan'ın yakalanmasına verdiği tepki ve devamında uyguladığı taktikler, örgütün, mevcut durumunu değerlendirme ve geleceğe dönük politikalarını belirleme platformu olan ve

⁵¹ Tuncay Özkan, *Abdullah Öcalan Neden Verildi? Nasıl Yakalandı? Ne Olacak?* İstanbul, Alfa Yayınları, 2005, s. 64.

⁵² Tuncay Özkan, *Operasyon*, İstanbul, Doğan Kitap, 2000, s. 185

⁵³ Özkan, a.g.e., s.186

normal olarak dört yılda bir gerçekleştirilen kongreleri doğrultusunda ele alınacaktır.

Bu kapsamda ilk olarak 1998 yılında gerçekleştirilmesi gereken ancak 1999 yılına sarkan ve “Yeniden Yapılanma” ve “Zafer Kongresi” olarak takdim edilen PKK VI. Kongresi incelenecektir⁵⁴.

Hazırlık çalışmaları, henüz Öcalan’ın Suriye’de bulunduğu dönemde başlatılmış olan, Öcalan’ın Suriye’den çıkartılması ile kesintiye uğrayan VI. Kongre nihai olarak Ocak 1999’da toplanmıştır. Öcalan’ın yakalanmasının örgüt içerisinde oluşturduğu büyük şok, bu ortamda alınan kararların da daha ziyade silahlı faaliyetler ve özellikle Avrupa ülkelerinde olmak üzere dünya çapında Öcalan’ın yakalanmasını protesto etmek amacıyla gerçekleştirilecek cephe faaliyetleri çerçevesinde gelişmesine sebep olmuştur. Nitekim 3 Mart 1999 tarihinde sona eren VI. Kongre’de örgüt, tehditkâr bir üslup ile Öcalan’ın yakalanmasını uluslararası bir komplo olarak nitelemiş, Öcalan’ı tekrar genel başkanlığa seçmiş, Türk Devletine ağır tehditlerde bulunmuş, militanlarına Öcalan’a layık fedailer olma çağrısında bulunmuş ve Öcalan’ın yakalanması ile birlikte çoğalan sivil itaatsizlik eylemlerine vurgu yapmıştır⁵⁵.

Sonuç olarak, PKK terör örgütü, Abdullah Öcalan’ın, yakalanmasının ardından dile getirdiği yeni stratejisini, kurumsal olarak, VII. Olağanüstü Kongresi ile kabul etmiştir. Bu kongreyle birlikte geçmiş dönem faaliyetleri itibariyle yıpranmış olan eski aparatların isim ve kısmen de yapılarının da değiştirilmesi ile yeni stratejiyi hayata geçirecek kurumlar da ihdas edilmiştir. Abdullah Öcalan’ın yaşamasının ve özgürlüğünün merkeze alındığı bir barış projesini de öngören bu stratejinin uygulanmasında örgütün her kademe kadrosunun yaşadığı ciddi sorunların aşılması ise yine örgütün temel taşı olan Öcalan ve Öcalan’ın dediklerinin dışına çıkmakta oldukça çekingen davranan örgüt önde gelenlerine bırakılmış ancak; “önderliğin anlaşılamadığı ve yaşanan mevcut sıkıntıların da bundan kaynaklandığı” ajitasyonu ile de kadrolar yeni stratejiyi anlamak ve uygulamak için sürekli olarak motive edilmeye çalışılmıştır⁵⁶.

---

⁵⁴ Mahsum Şafak, *Kürdistan’da Önderliksel Gelişme ve Uluslararası Komplo*, İstanbul, Mem Yayınları, 1999, s. 42.

⁵⁵ Şafak, a.g.e., s.46

⁵⁶ Şafak, a.g.e., s.47

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE VE PKK TERÖR ÖRGÜTÜ

3.1. PKK TERÖR ÖRGÜTÜ'NÜN FAALİYET ALANLARI VE POLİTİKALARI

Suriye'nin kuzeyinde bulunan Suriye-Türkiye sınırı ile Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi'nin kontrolündeki bölgeler ile Rabia-Sincar'ın üzerinden Suriye-Irak sınır hattının oluşturulması sebebiyle jeopolitik olarak önem arz etmektedir. Bununla birlikte Kürtlerin yoğun yaşadığı Kuzeydoğu Suriye'deki önemli petrol yataklarının da olduğu görülmektedir. Suriyeli Kürtlerin yaşadığı coğrafi bölgenin önemli olmasının yanında etnik olarak Suriye'de bulunan en büyük azınlık olmaları ve hak talepleri nedeniyle Esed rejiminin tarafından tehdit gibi görülmüştür ve özel takibe alındıkları görülmüştür. Bu anlamda PKK ve rejimin arasında birlikte yaşama formunun kurulduğu ve PKK'nın Türkiye karşısında desteklenmesinin karşısında PKK'nın yardımıyla Suriye Kürtlerinin rejime tehdit olmaktan çıktığı görülmektedir. Suriye rejiminin, caydırıcılık oluşturma ve Türkiye'nin iktisadi ve siyasi adımlara karşı hamle üretmek için Kürt sorunlarını Türkiye'ye ihraca çalışmışlardır⁵⁷.

Esed rejiminin Türkiye'den kaçtığı görülen Öcalan'ı ağırladıkları görülürken, ironik olarak ülkenin kuzeyinde bulunan Kürtlere karşı ayrımcı ve baskıcı politikalarını sürdürmüş, Öcalan'ı Suriye'de bulunan Kürtlerin karşısında avantaj olarak kullanmaya çalışmıştır. Celal Talabani öncülüğünde Kürdistan Yurtseverler Birliği (KYB)'yle beraber PKK, Kuzey Irak'taki üs kurma konusunda çaba sarf ettiğini belirtmek gerekir. Şam yönetiminin PKK'ya giren Kürtleri askerlik hizmetinden muaf tuttuğu görülmüştür. 1990'larda PKK'da bulunan Suriyelilerin, örgüt içinde en büyük gruba dönüşmüştür⁵⁸.

1991'deki Körfez Savaşı'nın ardından ABD'deki Irak Kürtlerini Saddam'ın karşısında kullanma stratejisi bölgede alan oluştururken, PKK unsurlarının da burada üslenmeye başladıkları görülmektedir.

Örgütün güç merkezinin buraya doğru kaydığı görülürken, İran ile Batılı ülkelerin örgüt üstünde etkisi de artmaya başlamıştır. Bu dönemlerde Türkiye'nin baskısı sonucunda Lübnan Bekada bulunan PKK kampları kapatılmıştır. Ancak Öcalan'ın Suriye'de yaşamaya devam ettiği görülmüştür. Suriye'nin PKK örgütünü

⁵⁷ Can Acun ve Hüseyin Ömer, *İŞİD-PYD Çatışmasının Sıcak Cephesi: Kobani*, SETA Perspektif, Ekim 2014, s.8

⁵⁸ Nihat Ali Özcan, *PKK Tarihi, İdeolojisi ve Yöntemi*, ASAM Yayınları, Ankara, 1999, s.12

terör örgütü şeklinde tanıdığı da olsa Türkiye karşısında kullanmayı sürdürmüştür. 1998'de Kara Kuvvetleri Komutanı olan Orgeneral Atilla Ateş Hatay'da Suriye'yi hedefine alan sert açıklamalar yapmıştır. Dönemin Cumhurbaşkanı olan S. Demirel'in 1 Ekim 1998 tarihinde TBMM'de Türkiye'nin Suriye karşısında mukabele yapma hakkının olduğunu ilanının ardından, Mısır ve İran'ın arabuluculuğunda Suriye ve Türkiye Adana Protokolü'nü imzalamışlardır. Sonra da Suriye Öcalan'ı sınır dışı etmiştir. Bu gelişmelerle birlikte Suriye'de PKK mensupları ve uzantılarının kovuşturma ve tutuklamalara maruz kaldığı görülmüştür⁵⁹.

Hafız Esed, 10 Haziran 2000'de yaşamını kaybetmesinin ardından yerine oğlu olan Beşşar Esed gelmiştir. Irak işgalinin sürdüğü dönemde, 2004'de Suriye'deki Kürt bölgesi içinde bulunan Kamışlıda futbol maçından sonra büyük olaylar yaşanmış, çatışma ve gösteriler Amude, Resulayn ve Deyrizor gibi yerlerde de sızramış ve bir kalkışma halini almıştır. Suriye rejiminin bu olayları şiddetle bastırması sonucunda bazı kaynaklar 30, bazıları 100'den çok kişinin hayatını kaybettiği kayıtlara geçmiştir⁶⁰.

Suriye Kürtlerinin üzerinde etkisini arttıran PKK'nın, Suriye ve Türkiye arasındaki ilişkiler normalleşmeye başlamıştır. Adana Mutabakatı'yla beraber yeni durumu yanıtlamış ve Suriye'nin 2003'de Demokratik Birlik Partisi kurulmuştur. 2011 sonrasındaki dönem içinde Suriye'nin kuzeyinde önemli aktörlerden birine dönüşen bu örgütün 2003'de kurulmasına karşın tarihi PKK'nın Suriye'de faaliyetlere başladığı 1980'li yılların ilk dönemlerin kadar uzandığı görülür. 2003 ile 2010 yıllarının arasında örgüt liderliğini Fuat Ömer üstlenmiştir. Demokratik Birlik Partisi (PYD) örgütlenmesinin Esed rejimi hoş karşılamamıştır. Bu yapıyla ilgili çeşitli tutuklamalar olmuştur. Bu süreç içinde yüzlerce PYD mensubunun tutuklandığı görülmektedir. Salih Müslim'in içinde bulunduğu birçok liderin, Kuzey Irak'a kaçmak durumunda kaldığı ve Kandil'de konuşlandığı görülmektedir. 2004'de PKK içerisindeki anlaşmazlıklar sonucunda PYD'nin ikiye bölündüğü ve Rekeftina Demokrata Kurd ya Suri adında yeni bir örgüt kurulmuştur ancak kurucu lider K. Şahin, 2005 yılının Şubat ayında Kuzey PKK tarafından Irak'ta öldürülmüştür⁶¹.

---

⁵⁹ Özcan, a.g.e., s.14

⁶⁰ Acun ve Ömer, a.g.e., s.10

⁶¹ Özcan, a.g.e., s.16

3.2. TÜRKİYE'DE 1980 – 2002 ARASI PKK FAALİYETLERİ

PKK'nın 1978 ile 1980 yılları arasındaki dönemi Öcalan şöyle aktarmıştır: “örgüt siyasî ideolojisinin sınanması dönemi” olarak 1980 ile 1984 yılları arasındaki dönemini de ilerideki “mücadele için geri çekilme ve hazırlıklar dönemi”⁶².

PKK terör örgütünün kurulma kongresinde, 27 Kasım 1978 tarihinde Diyarbakır'ın Lice'ye bağlı Fis Köyünde gerçekleştirdiği görülmektedir. Öcalan, PKK'nın kurucu başkanı olarak seçilmiştir⁶³. Diğer taraftan 1979 yılının Mayıs ayında sıkıyönetimde yürütülen operasyonda bu örgütün isimlerinin yakalanma durumuna karşı örgütte panik yaşanmıştır. Yakalanmamak için de 1979 yılının Temmuz ayında gizli bir şekilde Suriye'ye gelen Öcalan'ın, Beyrut'a gidip; Filistinli terör örgütleriyle PKK militanlarına eğitim verilmesi kararlaştırılmıştır⁶⁴.

30 Temmuz 1979 tarihinde Bucak aşiret başı ve milletvekili olduğu görülen M. Celal Bucak'a karşı yapılan suikast girişiminin PKK'nın resmen ilanı sayıldığını belirtmek gerekir. Saldırı sonrasında Bucak yaralanmıştır ve PKK'nın kurulma bildirisinin son kısmı olayın olduğu yerde bırakılmıştır. Suikastin başarısız olduğu görülse de örgütün diğer eylemleriyle beraber kamuoyunda dikkat çekmiştir. 20 Ağustos 1979 tarihinde muhalefet lideri Demirel, iktidarda bulunan dönemin Başbakanı olan B. Ecevit'i tenkit etmiş ve “Apo'nun Güneydoğu'da devletin yerini aldığı” iddiasında bulunmuştur⁶⁵.

12 Eylül 1980'de TSK'nin yönetimi ele alması ve yurtdışı Bayrak Harekatı'nın başlatılmasıyla bölücü ve terör faaliyetlerinin büyük oranda çökertildiği görülse de PKK mensuplarından terörist ve yöneticilerden bazıları yurtdışına çıkmalarına engel olunamamıştır. Suriye'ye Öcalan'ın geçişiyle beraber PKK üyelerinin bir çoğunun “kurtardığı ve eğitim almalarının sağladığı” ifade edilmiştir⁶⁶.

PKK'nın ilk konferansının, 15-26 Temmuz 1981 tarihlerinde Lübnan'da bulunan Helvi kampında düzenlendiği daha önceden bildirilmişti. Bu konferans kapsamında Avrupa'daki örgütlenme çalışmalarının hızlandırılması ve Türkiye'deki savaşın planlanması kararlaştırılmış ve silahlı mücadelenin bu anlamda önemli olduğu vurgulanmıştır. Örgüt mensuplarının yurtdışına

⁶² Ümit Özdağ, *Türk Ordusunun PKK Operasyonları*, Pegasus Yayınları, İstanbul, 2007, s.49.

⁶³ İnanç Ünal ve Polat Can, *İmralı'da Neler Oluyor? APO, PKK ve Saklanan Gerçekler*, Güvenlik ve Yargı Muhabirleri Derneği, Ankara, 1999, s. 77.

⁶⁴ İnanç ve Polat, a.g.e., s.79

⁶⁵ Andrew Mango, *Türkiye'nin Terörle Savaşı*, Çev. Orhan Azizoğlu, Doğan Kitapçılık, İstanbul, 2005, s.53.

⁶⁶ İnanç ve Polat, a.g.e., s.79

çıkmalarının ardından durum değerlendirmeleri yapılmıştır ve örgütlenme askeri ve eğitim hazırlıklara başlanmasına kararlaştırılmıştır. Öcalan, “bu kitap tek başına devrim yapmaya yeter” şeklinde ifade ettiği “Kürdistan’da Zorun Rolü, Kürdistan Ulusal Siyaseti, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Süreci” adlı kitapçık hazırlanmıştır ve konferansın ardından Helvi kampının tamamen örgüte tahsis edildiği görülmüştür⁶⁷.

Terörist başı Öcalan’ın, 1982’de mensuplarını Türkiye’ye sızdırabilmek için Irak’ın kuzeyine geçmeleri için Barzani ile anlaşmıştır. PKK Irak’ın kuzey bölgesine yerleşme sürecini 1982 yılının Ocak ve Ekim ayları arasında tamamlamıştır. Suriye’nin ardından Irak’a geçmenin zorlaştığı dönemde İran’da sahneye çıkmış. PKK teröristlerinin kargo uçaklarıyla İran’a geçirilmiştir. Buradan da Irak’ın kuzey tarafına gitmelerine yardım edilmiştir. 1982 yılının Haziran ayında İsrail, Güney Lübnan’ı işgal etmiş ve bu bölgede bulunan örgüt mensupları Suriye’ye nakledilmiştir⁶⁸.

PKK’nin 20 ile 25 Ağustos 1982 tarihleri arasında da ikinci kongre yapılmıştır. Suriye’de yapılan kongrede askeri ve siyasi yapılanmanın asgari düzeyde tamamlandığı görülmektedir. Ayrıca Irak’ın kuzeyinde bulunan Türkiye’ye dönmenin başlatılmasının gerektiği belirtilmiş ve 1983 yılının sonbaharından sonra da gerilla faaliyetleri başlatılmak istenmiştir. Ayrıca Libya’da da bir temsilcilik açılmasına karar verilmiştir⁶⁹. Bu kongreyle Türkiye içerisinde gerçekleştirecek olan eylemlerin hazırlıklarına başlanmıştır.

PKK terör örgütünün, silahlı propaganda çalışmalarının 1983’de Türkiye’ye sızdırmış olduğu teröristlerin yürüttüğü mensup teminiyle keşif faaliyetleriyle başlamıştır. Küçük bazı kazanımları elde ettiği görülse de, silahlı propaganda aşamasındaki faaliyetlerin genel anlamda başarısız olduğu görülmektedir. 1984 yılının Temmuz ayında PKK, silahlı kanadı Kürdistan Kurtuluş Güçleri (HRK)’yi kurmuştur⁷⁰.

12 Eylül’ün ardından terör olayları durma aşamasına geldiği düşünülen dönemlerde PKK, ilk eylemi silahlı mücadelenin başladığı sansasyonel bir eylem ile duyurma amacıyla 15 Ağustos 1984’de Şemdinli ve Eruh’da yapmıştır. PKK’nin bu saldırılarının Ankara içinde sürpriz olduğunu söylemek mümkündür. Olay faillerini devlet yetkili ve kamuoyu nezdinde 12 Eylül öncesi kalıntıları

---

⁶⁷ İnanç ve Polat, a.g.e., s.62

⁶⁸ Özdağ, a.g.e., s.29

⁶⁹ Özdağ, a.g.e., s.36

⁷⁰ Özdağ, a.g.e., s.47

şeklinde yanlış değerlendirilmiştir. Eylemlerin, Türk karar alıcıları bir avuç eşkiyanın düzenlediği önemsiz eylemler şeklinde görülmesi söz konusudur⁷¹.

Bu saldırıların ardından başlayan çatışmalarında HRK gruplarından bazıları tarafından imha edildiği, TSK'nin kararlı tepkisi, halkın terör örgütünün karşında durduğu ve PKK ile ilgili güvenlik güçleri için istihbarat temini sağladığı görülmektedir. PKK'nın, bu dönemlerdeki eylemlerde halkın desteğinden yoksun kalması, bölgeyi yeteri kadar tanımayışı ve silahlı kimselerin askeri yeteneklerinin sınırlı kalması nedeniyle başarısız olduğu görülmektedir. PKK terör örgütünün, destek alamadığı köylere saldırması da bu dönemlerde başlamıştır. 8 Kasım 1984'de Eruh Kara geçit Köyünde beşinin bebek olduğu görülen toplamda dokuz kişi katledilmiştir⁷².

Güvenlik güçlerinin yaptığı başarılı operasyonlar sonucunda Öcalan, 1984 yılının sonlarında PKK mensuplarının arasında yaşanan paniğin önlenmesi için örgüt mensuplarını Irak'ın kuzeyinde toplamıştır. Başarısız geçen dönemin, örgüt nezdinde Sarıkamış Seferi şeklinde yer aldığı görülmüştür⁷³.

1986'da PKK'nin sivillere katliama yeniden başladığı ve cezaevlerindeki itirafçı eski terörist ailelerini katlettiği, kaçma eğilimi olan veya ajan olduğu ileri sürülen elemanlara işkence ederek infaz edilen, "devlete bilgi vermiş olabilir" anlayışıyla birçok vatandaşı PKK'nin öldürdüğünü belirtmek gerekir⁷⁴.

25 ile 30 Ekim 1986 tarihlerinde PKK'nin yaptığı üçüncü kongre, "Mahsum Korkmaz Akademisi" ismini alan; Lübnan'daki Helvi Kampında yapılmıştır. Üçüncü kongrenin "kötü gidişi engelleme kongresi" şeklinde adlandırıldığı, 1985 ile 1986 yıllarındaki döneminde yaşanan durgunluğun sorumluluğu terörist başı tarafından belirlenen üyeler tasfiye edilmiş ve Öcalan'ın iktidarının güçlendirildiği görülmüştür. HRK'nin lağv edilip ARGK'nin kuruluşu, silahlı propagandalarının yerine de sözde gerilla faaliyetlerinin başlaması, ARGK'nin ihtiyacı olan elemanı karşılaması için güya askerlik yasası çıkarılması, GKK'yla ailelerinin karşısında eylemler yapılması, cezaevlerinde faaliyetlerin örgütlü duruma gelmesi ve kamu ihalelerini aldığı görülen iş adamlarından lafta vergilendirme kanunu ismi altında paralar toplanması kararlaştırılmıştır. Bu uygulamaların, planlananın tersine PKK'nin gücünü azalttığı, korucu ailelerinin de terör örgütüne karşı düşman

⁷¹ Mehmet Ali Birand, **APO ve PKK**, Milliyet Yayınları, İstanbul, 1992, s.126

⁷² Özdağ, a.g.e., s.52

⁷³ Osman Kaya, **Türkiye'de Etnik Terör**, Binyıl Yayınevi, Ankara, 2013, s.158

⁷⁴ Kaya, a.g.e., s.161

olmalarıyla halkla örgütle karşı karşıya geldiği ve GKK sistemi içine katılımlarına teşvik edildiği görülmüştür⁷⁵.

Üçüncü Kongre kararları sonucunda PKK'nın, HRK yerine ARGK kurup; silahlı eylemlere hız verdiği, bunların birçoğunda masum halk hedef alınmış, cinsiyet ve yaş farkı gözetmeksizin çok sayıda kişiyi katlettiği görülmektedir. Bunun yanı sıra, örgütün Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı (GKK)'ler karşısında eylemlerini arttırdığı, sözde askerlik yasası gereğince köyleri basıp gençleri kaçırdığı bilinmektedir. PKK, 1987'de köy korucularını yok etme stratejisi uygulamıştır. Yine bu dönem içinde PKK terör örgütü, çeşitli şehirlerde de örgütlenmenin hızlanmasıyla eleman ve vergi toplama imkanı da bulmuştur⁷⁶.

PKK terör örgütü, 1980'den sonra cezaevlerinde eğitime başlamıştır. Diyarbakır cezaevinde bulunan üyelerinin eylemleri sonucunda diğer terör örgütlerinin arasında destek ve saygınlık kazanmıştır. 1987 ile 1988 yıllından 1990'a kadar cezaevlerinde teşkilatlanmalarını tamamlamıştır. 1990'dan sonra cezaevlerini bir anlamda eğitim merkezi şeklinde kullandığı görülen PKK'nın bu tarihin ardından kadro gereksinimini cezaevlerinden karşıladığını söylemek mümkündür⁷⁷.

16'sı çocuk toplamda 30 vatandaşın öldürüldüğü 20 Haziran 1987 tarihindeki Pınarcık katliamı için GKK sisteminin ardından gelen en zalim saldırı olarak nitelenmek mümkündür. Pınarcık olayıyla PKK'nın bir anlamda uluslararası prestijinin yok olduğu Öcalan'ın, bu tarz sivillere saldırıların uluslararası arenada imajı bakımından sakıncalarını görüp bir yıl sonra eylemlerin örgütteki bazılarının hataları şeklinde gösterilmeye çalışıldığı görülmektedir. Yalnızca 1987 yılı içerisinde köy korucularına Şırnak, Mardin ve Siirt en başta olmak üzere on beş ayrı yerde toplu katliam yapmıştır⁷⁸.

1988'de Irak ile İran Savaşı'nın bitmesiyle Irak ordusunun Irak'ın kuzeyinde tekrardan otorite tesis edebilmek için bir operasyona başladığı görülmektedir. 16 Mart 1988'de Halepçe bölgesinde zehirli gaz kullanılmış ve binlerce insan öldürülmüştür. İran ve Türkiye'ye göçen sığınmacıların ellerinde bulunan silahlar, sınırdaki PKK tarafından alınmıştır ve sığınmacıların boşalttığı bölgelere de PKK yerleştirilmiştir⁷⁹.

⁷⁵ Marcus Aliza, *Kan ve İnanç PKK ve Kürt Hareketi*, Çev. Ayten Alkan, İletişim Yayınları, İstanbul, 2012, s.161

⁷⁶ Hasan Kundakçı, *Güneydoğu'da Unutulmayanlar*, Alfa Yayınları, İstanbul, 2005, s.195

⁷⁷ Kundakçı, a.g.e., s.197

⁷⁸ Marcus, a.g.e., s.161

⁷⁹ İnanç ve Polat, a.g.e.,s .67

1989'da güvenlik önlemleri alınmış ve kırsal kesimlerde önemli eylemler yapamaz hale gelen örgüt elemanlarının kış için Irak'a çekildiği görülmüştür. Diğer taraftan PKK terör örgütünün, 1989 yılındaki yerel seçimlerinde şehirlerde yaptıkları faaliyetler sonucunda bölgede bulunan belediyelerin çoğunluğu yandaşlarının eline geçmiştir⁸⁰.

1988 ile 1989 yılları arasındaki dönemde PKK terör örgütü, Suriye ve Lübnan'dan kolayca bulunduğu silahlarla silah sayıları ve kalitesini de arttırmıştır. Ancak eylemlerde vur-kaç taktiği Türk Ordusu'nun yığınağının artması ve ulaşım için etkin helikopterlerin kullanılmasıyla kolayca uygulayamaz hale gelmiştir. PKK, faaliyetlerine devam ettiğini ve eylem yapabildiğini kanıtlayabilmek için güvenlik kuvvetlerinin kısa zamanda ulaşamayacağı yerlere mezra baskınları, çobanları öldürme ve iş makinelerini yakma gibi çeşitli eylemler yapmıştır. Yürütülen operasyonlar sırasında darbe aldığı görülen PKK terör örgütünün, devletin uygulamış olduğu sert tedbirlerin vatandaşların üzerindeki etkiler sebebiyle tehdit ve baskıyla da olsa terörist sayılarını arttırmıştır⁸¹.

1989 ve 1990 yıllarında çok kayıp verdiği görülen PKK için Serhildan yani başkaldırı ismi verilen, 12 Mart 1990 tarihinde Nevruz bayramı esnasında Cizre, Nusaybin ve Silopi'de "kitlesele meydan okuma" başlatılmış ve protestolar yapılmıştır. Bir cenaze töreninde terör örgütünün kitlesele gösterilere dönüştürüldüğü olaylarda, PKK'nin şehir örgütlenmesinin geliştiği görülmüştür⁸².

PKK'nin dördüncü kongresine hazırlık niteliği taşıyan ikinci konferans 1990 yılının Mayıs ayında Lübnan'da gerçekleştirilmiştir. Burada kitlesele eylemlerin artırılma ve bu tarz olaylardan yararlanma maksadıyla ayaklanma bölgesinin oluşturulma kararı verilmiştir. Halk ayaklanma aşamasına geldiği, bu sebeple örgütlenmenin düzenlenme gerekçesiyle, basın yayın faaliyetlerinin gelişimi, ERNK'nin alttaki birimlerinin oluşumu, dini ve mezhepsel örgütlenmelerin ağırlık kazandırılması, kültürel faaliyetlerle Kürtçenin gelişimi hususunda çalışmalar yapılmasına, silahlı birliklerin sayılarındaki artma ve silahlı faaliyetlerin kırsaldan şehirlere yayılımı yönünde kararlara ulaşılmıştır. Bu kararların ardından bölgede bulunan şehirlerde kontak ve kepenk eylemleri ve kitle gösterileri gündeme gelmiştir⁸³. 2 Ağustos 1990'da, Irak güçleri Kuveyt'i işgal etmişlerdir bu

---

⁸⁰ Kundakçı, a.g.e., s.4

⁸¹ Kaya, a.g.e., s.176

⁸² Marcus, a.g.e., s.197

⁸³ İnanç ve Polat, a.g.e., s.72

da Irak'ın kuzey sınırının muhafazasız kalması ve bölgelerdeki Kürt grupların arasında PKK'nin güç kazanmasına neden olmuştur⁸⁴.

26-31 Aralık 1990 tarihleri arasında toplanılan PKK'nin dördüncü kongresinde, savaş nedeniyle bölgedeki bu boşluktan istifadeyle Irak'ın kuzeyinde bulunan Haftanın kampında toplanmışlardır. Alınan kararlar ile zorla askere alma yasasının halkın arasında bu örgüte düşmanlığa neden olması zorla kaçırılan kimselerin örgütten kaçmaya çalışmalarıyla çocuk kaçırılmalarının önlenmesi için GKK sistemine katılımların artması nedenleriyle askıya alınmıştır⁸⁵.

Bunların yanında şehirlerdeki devlet otoritesinin karşısında eylemler düzenlenmesi ve kurtarılan alanların oluşturulması için gerilla savaşı yaygınlaştırılması kararı verilmiştir. Bu dönem içinde düzenlenen eylemler ile PKK teröristlerinin güvenleri gelmiş ve güvenlik güçlerinin kamp kurma, otobüsleri durdurma, yerleşim yerleri ve resmi binalara saldırmaya başladıkları görülmüştür. PKK'nin eskiden daha küçük gruplar ile gerçekleştirdiği eylemlerin yerine kalabalık terörist gruplarıyla roket ve havanlarla desteklenen faaliyetler gerçekleştirmeye başlamıştır. Hedef seçiminde de stratejilerini değiştirdiği görülen PKK'nin, mezrada, GKK aileleriyle kolay hedeflerin yerine TSK'ye ait olan karakolları hedef aldıkları görülmüştür. Karakollara yönelik eylemlerle güvenlik güçlerinin halktan soyutlamaları, kendi emniyetlerini sağlama çalışmalarını amaçlayan PKK, GKK ile ilgili eylemleri ne son vererek işbirliği yapacak olan koruculara genel af önerisinde bulunmuşlardır⁸⁶.

1987 ile 1991 yıllarının arasında PKK gelişimi konusunda sıkıyönetimden Olağanüstü Hal (OHAL)'e geçme süreçlerini iyi kullanmaları, OHAL düzenlemelerindeki yetersizlikler, hükümetin PKK'nin dış desteklerinin kesilmesi amacıyla İran, Suriye ve Irak nazarında gerekli girişimlerin yapılmamasında önemlidir⁸⁷.

Irak güçlerinin 1991 yılının Şubat ayında Kuveyt'in dışına çıkarılması, Irak ordusunun yenilmesiyle önce güneyde bulunan Şii bölgesinde ardından da kuzeyde bulunan Kürt bölgesinde isyanların çıktığını söylemek mümkündür. Bu isyanların, uçma yasağının ABD'nin kaldırılması müteakibinde Irak ordusunun bastırılması, 1991 yılının Nisan ayında Irak ordusundan kaçtığı görülen ikinci dalganın sığınmacı olarak Türk sınırında biriktiği, ancak 1988'deki mülteci

---

⁸⁴ Marcus, a.g.e., s.199

⁸⁵ İnanç ve Polat, a.g.e., s.74

⁸⁶ Birand, a.g.e., s.254

⁸⁷ Özdağ, a.g.e., s.84

akınından gereken dersleri alan Türkiye, mülteci girişlerine müsaade etmemiştir. Sığınmacılara insani yardımlar göndererek güvenlikleri sağlanmıştır. Körfez Savaşı'nın getirmiş olduğu ortamdan en çok faydalanan yine bu terör örgütüdür. Irak ile Ankara ilişkilerinin bozulmasından faydalanan PKK'nın, Irak'ın kuzeyi olan Bağdat'ın bilgi ve izniyle yerleşme imkanı bulmuş ve önemli oranlarda silah yardımları almıştır⁸⁸.

1990 yılına gelene kadar parayla Lübnan'dan alınan hafif silahların yanı sıra Irak ordusundaki ağır silahlara da erişim sağladığı görülen; terör örgütünün, dağılan SSCB'den elde edilen kaçak silahlar ile de iyice güçlendiği görülmüştür. KYB ve KDP'den temin edilen 122 ve 82 milimlik havanların kullanılmasının yanında bu gruplardan personelin de kiralandığını belirtmek gerekir⁸⁹.

05 Nisan 1991'de, BM, 688 sayılı karar gereği Huzur Operasyonu başlatılmıştır. Irak'ın kuzeyindeki 36. paralelin kuzeyinde kaldığı görülen bölgede sığınmacılara güvenlik bölgeleri oluşturulmuştur. Bu alanda, PKK'ya büyük fırsatlar verilmiş ve terör örgütünün, Irak'ın kuzeyinde kurtarılmış bölge yaratma olanağını elde etmiştir⁹⁰.

Çancı ve Şen, Huzur Operasyonunun Türkiye'ye etkileriyle ilgili aşağıdaki açıklamaları yapmıştır⁹¹;

- Irak'taki uçuş için yasak olan yerlerin Irak'ın toprak bütünlüğünün bozulmasına neden olacak Türkiye'nin PKK'yle mücadelesi daha pahalı ve acı verici bir duruma getirdiği,
- Kerkük-Yumurtalık petrol boru hattının kapatılması dolayısıyla Türkiye ile Irak'ın arasında ticaretin sonlandırıldığını ve bu durumun Türk ekonomisini etkilediği,
- Bölgede devam ettirilen ve PKK'nin finans kaynaklarının arasında yerini alan uyuşturucu, silah ve insan kaçakçılığının artmasına sebep olduğunu belirtmiştir.

Bu dönemlerde, Irak helikopter ve uçaklarının Huzur Operasyonu'yla oluşturduğu güvenlik bölgesine girişinin önlenmesi için Türk toprakları, "Çekiç Güç Operasyonu" isminde askeri bir güç konuşlandırılmıştır. TBMM'nin ABD, Fransa, İngiltere, Hollanda ve İtalya ile Türk birliğinin katıldığı, karargahının

⁸⁸ Birand, a.g.e., s.253

⁸⁹ Özdağ, a.g.e., s.86

⁹⁰ Kundakçı, a.g.e., s.197

⁹¹ Haldun Çancı ve Şen Şevket Serkan, *Turkish Dilemma After Operation Desert Storm (1990-1991): An Analysis of Negative Consequences*, Innovation: The European Journal of Social Science Research, 2010, s.279.

İncirlik'te, hava ve kara unsurlarınınnsa Batman ve Silopi'de konuşlanmalarına izin verildiği görülen “Çekiç Güç”, 1991 yılının 5 Nisan gününden itibaren bazı isimler altında 1996'a kadar görevlerine devam etmişlerdir⁹².

Çekiç Güç dönemlerinde sözde Kürt sorunu batılı devletlerle medyanın çabalarıyla dünya gündemine gelmiştir. Bu anlamda uluslararası boyut kazandığı görülmektedir. Çekiç Güç, kamuoyu içinde sürekli tartışılmıştır. Irak'ın kuzey tarafında Kürt devleti kurulmak için çabaladığı, bu güce bağlı unsurların da PKK'yı desteklediği, Türkiye'ye art niyetli tutumlar sergilediği iddialarının her zaman gündemde kaldığı görülmektedir. 6 Mart 1996'da güvenoyu aldığı görülen 2. Mesut Yılmaz Hükümet programlarında Çekiç Gücün o tarihten önce yaptığı uygulamalar Türkiye'nin aleyhine olduğunu göstermiştir⁹³.

PKK terör örgütünün, 1991 yılında terörist sayısında on iki bine yükselttiği görülmüştür. Terörist sayısında görülen bu artışın Suriye hükümetinin terör örgütüne giren Suriye Kürtlerinin askerlikten muaf tutulması etkili olmuştur. PKK bu dönemlerde, Türkiye içerisinde yirmi kadar kamp kurmuştur⁹⁴.

PKK terör örgütünün gelişimlerine bağlı bazı güçlükler ile de karşılaşmaya başladığı görülmektedir. Militan sayısının artmasıyla büyüdüğü görülen birliklerin yönetimi için lider personel sıkıntılarının yanı sıra ağır silah ve hava gücü desteği almaması ve kendinden güçlü güvenlik güçleriyle mevzi savaşlarını kabullenmeleri ARGK'nin de zor durumda kalmasını sağlamıştır. Büyük olan grupların gizlenmeleri ve lojistiğinin sağlanması konusunda yaşanan sıkıntılar yaşanmış, güvenlik güçlerinin de sinyal istihbaratını elde etmesini kolay hale getirmiştir⁹⁵.

PKK terör örgütünün, ilk ateşkes önerisi 1991 yılının sonunda yaptığı görülmektedir. Bu önerinin ardından dönemin Cumhurbaşkanı olan Özal, “bir federasyonun tartışılabilirliğini” açıklamıştır. Başbakan Demirel ile yardımcısı İnönü'nün de Güneydoğu'daki illerde bu açıklamayı destekleyen konuşmalar yaptığı kayıtlara geçmiştir⁹⁶.

1992 yılı başında terörist sayısının, silah gücüyle kendisine güveni arttığı görülen PKK'ya karşı güvenlik güçlerinin daha fazla savunmada kaldığı görülmektedir. Siyasetçilerin bazıları PKK'ya karşı mücadelenin kazanılabileceğiyle ilgili inançları kaybolmuştur, “Kürt realitesini tanıma”

⁹² Özdağ, a.g.e., s.88

⁹³ Özdağ, a.g.e., s.67

⁹⁴ Özdağ, a.g.e., s.89

⁹⁵ Özdağ, 2007, s.92

⁹⁶ Özdağ, a.g.e., s.93

açıklamalarının yapıldığı; seçim vaatlerinin arasında zorunlu askerliğin on beş aya indirilmesi, teröristle mücadeleye ağır darbe vurulduğu vurgulanmaktaydı⁹⁷.

PKK terör örgütünün halk ayaklanmaları için hazırlıklarını hızlandırmıştır. Terörist başının yazdığı “Ayaklanma Taktikleri Üzerine Tezler ve Görevlerimiz” isimli kitapçıkla Kürt milliyetçiliğini vurgulamış, kitleleri harekete geçirme ve yerleşim yerlerinin bazılarını ele geçirmeyi istemiştir.

Birand, 21 Mart 1992 tarihindeki Nevruz Bayramından önce ülkenin bir anlamda “Nevruz psikozuna” sokulduğunu; ancak, Nusaybin, Cizre, Yüksekova ve Şırnak gibi merkezlerde ölümlerle sonuçlanan eylemler olsa bile genel olarak güvenlik güçlerinin almış olduğu önlemler ve halktaki sağduyuyla terör örgütünün hedeflediği sonuçlara ulaşamadığı görülmektedir. Bu sonucun karşısında, yaşanan olaylar PKK'nin halkın bir kısmında taban kazandığı görülmüştür⁹⁸.

TSK, 1992'den sonra inisiyatifi almak amacıyla uzun vadeli bir strateji geliştirmiştir. 19 Ağustos 1992'de Şırnak'a saldırdığı görülen PKK teröristlerin şehirden atılmaları güvenlik güçlerinin de öz güveninin geri gelmesini sağlamıştır⁹⁹.

Stratejik anlamda dengenin kurulması aşamasına geçme hedefi gözeten PKK'nın Özdağ'ın ifade ettiği gibi, 1992 yılı Eylül ayında faaliyet alanlarını Doğu Toroslar, Ergani, Maden, Tatvan ve Bitlis alanlarına yaymıştır. Fırsat çıkması durumunda küçük birkaç ilçenin ele geçirilmesi de tasarlanmıştır. Böylelikle, Türkiye'de iç çatışmanın yaşandığı görünüm dış dünyaya gösterme, Ankara'nın azmini kırma ve hükümetle müzakereye oturma gibi hedefler gözetilmiştir. Bir kasabanın PKK'nın ele geçirilerek stratejik dengede geçişin sağlayabileceğini düşünen terör örgütüne güvenlik güçlerinin bu fırsatı vermediği görülmektedir¹⁰⁰.

PKK, 1992'de karakol saldırılarına devam etmiş; 30 Ağustos 1992 tarihinde, 13 Eylül 1992 tarihinde Ak tütün karakollarına saldırı düzenlemiştir. Her iki saldırı sonucunda da ağır kayıplara uğrayan PKK kendi kayıtlarına bu başarısızlıkları “Helena ve Rubarok vakaları” şeklinde aktarılmıştır. TSK'nin 1992 yılının Ekim ayında Irak'ın kuzeyine düzenlemiş olduğu operasyona cephe savaşı anlayışı uyguladığı görülen PKK gruplarının ağır kayıplar verdiğini belirtmek gerekir. Terörist başı Öcalan'ın, harekate başlamadan sınırda bir direniş hattı oluşmasını istemiştir. Ancak, zayıfın artışının üzerine talimatını da geri almıştır.

⁹⁷ Özdağ, a.g.e., s.95

⁹⁸ Birand, 1992, s.277

⁹⁹ Özdağ, a.g.e., s.99

¹⁰⁰ Özdağ, a.g.e., s.100

PKK'nın kayıtlarına bu durum Güney Savaşı olarak geçtiği görülen bu operasyonla örgüt psikolojik anlamda üstünlüğünü kaybetmiştir. Sınır bölgesinden çıkarılan, kurtarılmış olan bölgeler oluşturacağı inancı yok olmuş; Türkiye'ye yönelik muhtemel saldırıların tekrar başlamaması için de ortaklaşa güvenlik tedbiri geliştirilmesi kararlaştırılmıştır¹⁰¹.

PKK terör örgütünün, 1990'ların başında eylemleriyle gündemi oluşturduğu görülürken özellikle 1993'den sonra güvenlik güçlerinin mücadele anlayışıyla devam ettirilen operasyonlarda kayıplar ağır olmuş ve gerilla teknikleriyle kurtarılmış olan bölgelerin oluşmasını hedefleyen coğrafi alan hakimiyeti kurma amacından gittikçe uzaklaşmıştır¹⁰².

1993'da alan hakimiyetin yitmesi ve PKK-Hizbullah çatışmasında ciddi kayıplar vermesi nedeniyle örgüt çıkmaza girmiştir. Öcalan'ın, 17 Mart 1993'de tek taraflı ateşkes ilan ettiği görülmektedir. Örgütün siyasallaşma eylemi şeklinde kabul edildiği görülen bu ateşkesin, PKK açısından toparlanmak, başka yollardan amaçlarına ulaşmak ve zaman kazanmak için kullanılmıştır. Türkiye'nin, bu dönemlerde devam ettiği operasyonlarla PKK terör örgütüne ağır darbeler vurabilecek güce sahipken, Ankara ateşkesi resmi bir şekilde kabul etmediği görülse de bir anlamda bekle ve gör yaklaşımını benimsemiş ve askeri olarak da faaliyetlerini azaltmıştır¹⁰³.

24 Mayıs 1993'de silahsız olan 33 askerin PKK teröristleri tarafınca Bingöl-Elazığ karayolunda şehit edilmelerinin üzerine; Türk toplumunun psikolojik anlamda bir kırılma noktası yaşamıştır. Bu eylemle terörün tırmanması ve devletin de ateşkesle zorlanması hedeflenmiştir. Olayın, Türkiye'de topyekün savaş politikası geliştirmesi ve Türk toplumunun terör karşısında harekete geçmesi sağlanmıştır. 1984 yılından itibaren ilk defa 1993'de terörizmle mücadelede bütün milli güç faktörlerinin kullanımına başlanmıştır¹⁰⁴.

Öcalan, TSK'nın başlattığı operasyonlar için 10 Haziran 1993 tarihinde Lübnan'da yaptığı basın toplantısında Türkiye karşısında var güçleriyle savaş ilanı ile karşılık vermiştir. PKK'nın bu dönem içinde sivil hedeflerle koruculara eylemler düzenlediği; bu strateji nedeniyle GKK'lerden önemli bölümünün saldırılardan korunabilmek için silah bırakma çabasına girdikleri görülmüştür. Bu dönemlerde inşaat makinelerinin, sulama ve iletişim sistemleri de hedef alınmıştır. TSK'yla işbirliği yaptığı ileri sürülen gazetelerin dağıtımları da

¹⁰¹ Özdağ, a.g.e., s.105

¹⁰² Semiz Burhan, *PKK'da Değişen Ne?* Karınca Yayınları, Ankara, 2011, s.65

¹⁰³ Semiz, a.g.e., s.66

¹⁰⁴ Semiz, a.g.e., s.67

engellenmiştir. PKK “Kuzeye ilerleyiş” kısaca Karadeniz’de faaliyetlerine 1993’de başlamıştır¹⁰⁵.

1994’de eylemlerin tırmandırma amacı güden PKK terör örgütünün, diğer yıllardan farklı olarak militanlarının büyük kısmına kış üslenmesinin Türkiye içerisinde yapılma talimatı verdiğini söylemek mümkündür. PKK, 1994 yılında kurtarılmış bölgeler oluşturma, ordulaşma, kadrolar düzenleme, eğitime devam etme ve DEP vasıtasıyla 27 Mart yerel seçimlerine müdahale etmeyi hedeflemiştir¹⁰⁶.

PKK üçüncü konferansını 5 ile 15 Mart 1994 tarihleri arasında Suriye’de yapmıştır. Bu konferanstaki en önemli karar silahlı eylemlerin artırılması olmuştur. Bununla birlikte turizm bölgeleri ve metropollerde sabotaj, kundaklama ve bombalama eylemlerinin yapılmasına kararlaştırılmıştır. Bunun yanı sıra, 1993’de uygulamaya koyulmak istenilen ancak gerçekleştirilemediği görülen “Karadeniz’e açılma” politikalarının uygulanması, böylece Gürcistan ile Ermenistan koridoru oluşturulup lojistik, mühimmat ve silah ikmalinde buraların kullanımı kararlaştırılmıştır. Okullar, madenler, turistik tesis gibi ekonomik hedeflerin eylem hedefleri şeklinde gösterildiğini belirtmek gerekir¹⁰⁷.

27 Mart 1994 tarihinde PKK, yerel seçimleri boykot etmeleri için Demokrasi Partisi (DEP)’ni yönlendirmiştir. Boykot kararlarının uygulanması için siyasi parti çalışmaları, sabotaj ve kundaklama eylemleri gerçekleştirilmiştir. Ancak, PKK istediği sonuca ulaşamamıştır. DEP’in PKK ile ilişkisinin belgelenmesinin üzerine Anayasa Mahkemesi kapatma sürecini başlatmıştır.

27 Mart 1994 tarihinde yapılan yerel seçimler, PKK adına bir dönüm noktası olduğu görülmektedir; PKK’ya destek veren DEP’nin, belediye seçimlerinde %90’ oranında kaybetmesi ve PKK’nin belediye imkanlarını kullanma planlarının tutmamış olması onlar için büyük kayıp olmuştur¹⁰⁸.

Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK), ağır kış koşullarının karşısında 1994’de operasyonlarına devam etmiş ve yıl içerisinde dağlık alanlarının PKK için güvenli yer olmaktan çıkarmıştır. Güvenlik güçleri tarafından yürütülen operasyonlarla alan hakimiyeti konseptine uygun taktiğe kırsal alanlarda karşılık veremediği görülen PKK, Öcalan’ın da talimatıyla turizm bölgeleriyle metropollerde eylem yapmak için mobil intikam timleri oluşturmuştur. Yunanistan, Avrupa ve Suriye’nin

¹⁰⁵ Özdağ, a.g.e., s.115

¹⁰⁶ İnanç ve Polat, a.g.e., s.80

¹⁰⁷ İnanç ve Polat, a.g.e., s.81

¹⁰⁸ Kundakçı, a.g.e., s.281

üzerinden gönderilen militanlar PKK adına eylem yapmışlardır. Bunun karşısında, söz konusu eylemlerin PKK tarafından istenen ölçüde gerçekleştirilememesi; terör örgütünün bocalama devresine girdiği görülmektedir. Terör örgütü, TSK operasyonlarının parçası olmakla suçlanan Türk gazetelerinin bölgelerde dağıtımını önlemeye çalışmıştır. Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu (ARGK) teröristlerinin öğretme ve turistik tesislere saldırılara devam ettiği görülmüştür¹⁰⁹.

PKK'nın Irak'ın kuzey bölgesinde ayakta kalması, 1994 yılının Nisan ayında KDP ile KYB çatışmasıyla mümkün hale gelmiştir. Batının Irak'ın kuzey bölgesinde Kürt devleti kurulmasına sıcak bakması, 23 Temmuz 1994 tarihindeki ve ABD, Fransa, İngiltere, KDP ile KYB temsilcilerinin toplandığı Paris Konferansı'yla ortaya çıkmıştır. Bu konferansın bir ay sonrasında Suriye, Türkiye ve İran'ın arasında Şam'da Dışişleri Bakanlar toplantısıyla cevap verilip; bu ülkelerin Kürt devletinin kurulmasına karşı oldukları ifade edilmiştir¹¹⁰.

PKK, yaşanan başarısızlıkların sorumluları için yargılama kongresi yapacağını ilan ettiği beşinci kongresinde, 8 ile 28 Ocak 1995 tarihinde Irak'ın kuzeyinde haftalık kampta toplanmışlardır. Kongrede, SSCB'nin çöküşüyle parti programı ve tüzüğünde Marksist-Leninist unsurların çıkarıldığı, örgüte yardım eden bütün dış devlet, kişi ve kurumla ittifaka girilme kararları alınmıştır. Bununla birlikte örgütün yeniden yapılanmaları, yeni eylem taktikleriyle eylemselliğin artırılması amaçlanmıştır. Metropollerde yapılacak olan eylemler ile PKK'nın şehirlerde de etkin olduğu düşüncesini yerleştirerek yığınlık ve korku ortamı oluşturarak, siyasi alanlarda devleti PKK'yla diyaloga zorlayacak kamuoyu oluşturulması hedeflenmiştir. Kongrede intihar saldırısı tarzında sansasyonel eylemlerin yapılmasına kararlaştırılmıştır ve suikastların düzenlenmesi eylem stratejisi olarak ifade edilmiştir¹¹¹.

Avrupa'da 1995 yılının Ocak ayında "Sürgündeki Kürt Parlamentosu" kurulmuştur ve PKK'nın finanse edilip yayınlarını hazırlamış olduğu MED-TV yayına başlanmıştır¹¹².

1995'de PKK, "Toros Akdeniz Eyaleti" ismi altında Akdeniz'de faaliyetlere başlamıştır. Avrupa'yı diplomatik faaliyetlerini merkezine dönüştürme gayretlerine yoğunluk verilmiştir. Yunanistan, bu dönem içinde metropollerde planlanan eylemleri desteğin yanında teşvik eder duruma gelmiştir. PKK, bu dönemlerde, Bulgaristan ve Romanya'da çalışmalarını hızlandırmış, Yunanistan'da eğitilen

¹⁰⁹ Özdağ, a.g.e., s.131

¹¹⁰ Özdağ, a.g.e., s.135

¹¹¹ İnanç ve Polat, a.g.e., s.86

¹¹² Özdağ, a.g.e., s.136

teröristlerin eylem yapmaları için turizm bölgeleri ve büyük şehirlere gönderildikleri görülmüştür¹¹³.

Diğer taraftan ARGK üyelerinin çoğunluğu 1995’de Tunceli bölgesine çekilmiştir. Terör eylemlerinin İç Anadolu, Akdeniz ve Karadeniz bölgelerine yaygınlaştırıp güvenlik güçlerinin teröristlerin üzerindeki baskılarının dağıtımını amaçlanmıştır¹¹⁴.

1995’deki olayların birçoğu TSK’nin inisiyatifiyle gerçekleşmiştir. PKK’nin Irak’ın kuzeyindeki kurtarılmış bölge oluşturmasının önlenmesi için 20 Mart 1995 tarihinde Irak’ın kuzeyine yukarıda da aktarılan bir operasyon düzenlemiştir¹¹⁵. PKK terör örgütünün, 1995 yılının Ağustos ayında Barzani’nin KDP unsurlarının karşısında “Şimşek Harekatı” şeklinde adlandırılan bir saldırı başlatılmıştır. Çatışmaların bir ateşkesin imzalanması “10 Aralık 1995” tarihine dek devam ettiği görülmektedir. PKK, bu saldırıyla “09 Ağustos 1995” tarihinde ABD, Türkiye, İngiltere, KYB ve KDP’nin katılımıyla Dublin’de gerçekleştirilen toplantının ardından adı koyulan Dublin süreci dışında bırakılmayacağı ve Irak’ın kuzeyinde bulunan politik realitenin parçası olduğunu göstermek amaçlanmıştır¹¹⁶.

24 Aralık 1995 yılı Genel Seçimlerden öncede PKK, HADEP’i güçlendirebilmek için ikinci defa tek taraflı ateşkes ilan ettiği görülmüştür. Bu tek ateşkes dönemi içinde Öcalan’ın söylemleri değişmiştir, “Türkiye aşığı” olduğunu savunmuş ve “Kürt milliyetçisi değilim” demiştir. Semiz’e göre bu söylemlerle ileride olası siyasal yolların tıkanmaması konusunda tedbir almıştır¹¹⁷.

PKK, 1996’da “savaşın Türkiyelileştirilmesi” söylemiyle çatışmaları Akdeniz ve Karadeniz’e yaymayı amaçlamıştır. Mart ayı içinde örgütün kadın kolu olan Yekitiya Azadiya Jinen Kurdistan (YAJK)’nin ilk konferansı Irak’ın kuzeyinde yapılmıştır¹¹⁸.

PKK’nin 1-15 Mayıs 1996 tarihleri arasında dördüncü kongresini Suriye’de yapmıştır. Bu konferansta, beşinci kongredeki kararların karşısında güvenlik güçlerinin almış olduğu tedbirler sonucunda 1996 yılının başlarında metropollerde istenilen eylemlerin yapamadıkları belirtilmiştir; kızıl ve kurtarılmış alan oluşturulmasına, gerillanın yaygınlaştırılmasına, il ve ilçe merkezlerine

---

¹¹³ İnanç ve Polat, a.g.e., s.87

¹¹⁴ Özdağ, a.g.e., s.137

¹¹⁵ Özdağ, a.g.e., s.142

¹¹⁶ Özdağ, a.g.e., s.142

¹¹⁷ Semiz, a.g.e., s.68

¹¹⁸ Kaya, a.g.e., s.237

baskınların yapılmasına, kitlesel başkaldırlara sürdürülmesiyle intihar eylemleri yapılmasına karar verilmiştir¹¹⁹.

Ankara, PKK sorununu çözebilmek için 6 Mayıs 1996 tarihinde Şam'da Öcalan'a suikast teşebbüsünde bulunmuştur. TSK tarafından, PKK'nın Irak'ın kuzeyinde kurduğu kamplarla ilgili 1996 yılı içinde hava ve kara akınları düzenlenmiştir. Nevruz gününün 1996'dan sonra resmi bayram şeklinde kutlanmasıyla "Nevruz'un PKK için kitlesel eylemler yapmak için kullanabileceği bir gün olmaktan çıkarılması" hedeflenmiştir¹²⁰.

28 Haziran 1996 tarihinde PKK, yaptığı ilk intihar eyleminde dokuz asker şehit olmuştur. Turizm merkezlerine yapmayı planladığı eylemlerse güvenlik güçleri tarafından engellenmiştir¹²¹. Aynı yılın Temmuz-Ağustos aylarında PKK'nın aldığı kararlar kapsamında terör eylemi sayılarında artışlar yaşanmıştır. İlçe ve karakol baskın eylemlerinin tekrar gündeme geldiği görülmüştür¹²².

TSK, 14 Mayıs ve 17 Aralık 1997 tarihlerinin arasında farklı zamanlarda Irak'ın kuzeyine operasyonlar düzenlemiştir. Öcalan, 1997 yılını çözüm ve final yılı olacağını söylemiş, ancak örgütün yıl içerisinde girdiği çatışmalarda ciddi kayıplar yaşadığı görülmüştür. 1997'de Karadeniz'e açılma hamlesi yapmış ve üslenme aşamasına gelmiştir. 1997 yılının son zamanlarında Öcalan'ın, savaşın bir yılda ya Türk Devleti'nin ya da PKK'nın kazanmasıyla sona ereceğini açıklamıştır¹²³.

PKK terör örgütünün 15-25 Mart 1998 tarihleri arasında beşinci kongrede Suriye'de toplanmıştır. Burada YAJK silahlı kırsal faaliyetlerinde daha etkili olmasına, silahlı grupların bölgenin özelliklerine bağlı olarak sözde bölük, takım ve tabur olarak tekrardan teşkilatlanmaları, alan tutmanın temelde taktik şeklinde benimsenmesi, ekonomik amaçlara ve ulaşım hatlarının zamanla kontrol altına alınmasıyla ilgili eylemlerin yapılması kararlaştırılmıştır¹²⁴.

Bu konferansın hemen ardından, 13 Nisan 1998'de, Irak'ın kuzey bölgesinde yakalandığı görülen PKK terör örgütünde önemli bir isim Şemdin Sakık, Türkiye'ye getirilmiştir. Teröristin güvenlik güçleriyle işbirliğinde olması teröre ağır darbeler indirmiştir¹²⁵. 1 Eylül 1998'de Öcalan, üçüncü defa tek taraflı

---

¹¹⁹ İnanç ve Polat, a.g.e., s.91

¹²⁰ Özdağ, a.g.e., s.148

¹²¹ Özdağ, a.g.e., s.148

¹²² İnanç ve Polat, a.g.e., s.93

¹²³ Özdağ, a.g.e., s.148

¹²⁴ Kaya, a.g.e., s.240

¹²⁵ Özdağ, a.g.e., s.151

ateşkes ilan etmiştir. 1 Eylül 1998 ile 1 Haziran 2004 tarihlerinin arasındaki bu dönem PKK için meşru alanların kazanılma çalışmaları başlatmıştır¹²⁶.

Türkiye'nin Suriye'ye uygulamış olduğu kriz politikası gereğince 16 Eylül 1998'de Kara Kuvvetleri Komutanı ve 1 Ekim 1998'de Cumhurbaşkanı Demirel Suriye'yi terörü desteklememesiyle ilgili uyarılmış ve Öcalan, 1998'de Suriye'den ayrılmış Yunanistan'a geçme durumunda kalmıştır. Bu kriz yönetimi sonucunda Suriye ile Türkiye'nin arasında 22 Ekim 1998 tarihinde Adana Mutabakatı imzalanmıştır. Bu mutabakatla Suriye'nin, terör örgütüne verdiği desteğini sonlandırmak için hazır olduğunu bildirdiği görülmüştür. Farklı ülkelerde kendine barınma imkanı arayan Öcalan'ın Suriye'den kaçma macerasının 15 Şubat 1999 tarihinde Kenya'da yakalanmasına dek sürmüştür¹²⁷.

PKK, Öcalan'ın yakalanmasının ardından teröristlerinin büyük kısmını Irak'ın kuzeyine çekmiştir ve sözde koşulsuz ateşkesin ilanını vermiştir¹²⁸.

Lideri hapse giren PKK, 199 yılının Mart ayında altıncı kongresini Irak-İran sınırında bulunan Kandil bölgesinde yapmıştır. Kongrede Öcalan'a destek ilan edilmiştir. Siyasallaşma hamlesinin başlatma çabasına girildiği görülmüştür. Kongrede örgüt içindeki endişe ve paniğin önüne geçebilmek için bazı tedbirlerin alındığı görülmüştür. Bu çerçevede, silahlı grupların küçülmesi, inisiyatifle hareketliliklerinin artırılma, sızmayla güvenlik güçleri çabalarını boşa çıkarılması şeklinde bir dizi karar alınmıştır. Kongrede, terörist başının yakalanmasının protesto edilmesi için suikast, intihar, kundaklama ve sabotaj eylemlerinin artırılması, yurtdışında Yunanistan- PKK bağlantısının deşifre olması nedeniyle patlayıcı konusunda alınan eğitimlerinin Romanya'da devam edilmesi kararlaştırılmıştır¹²⁹.

Bu dönem içinde PKK, hayatta kalma çabasında, görünürde bağımsız devlet kurma hedefini terk edip; Kürt kimliğinin tanınarak; idamın kaldırılması ve Öcalan'ın serbest kalması gibi bazı taleplerde bulunmuştur. Örgütün dağılmasının önlenmesi için "serhildan" ismi altında kitlesel şiddet eylemlerinin yaygınlaştırılması amaçlanmıştır¹³⁰.

Yargılandığı davada cezası, 1925'de Şeyh Said'in asıldığı günün yıldönümünde yani 1999 yılının Haziran ayında okunan Öcalan'ın, 2 Ağustos

¹²⁶ Semiz, a.g.e., s.69

¹²⁷ İnanç ve Polat, a.g.e., s.93

¹²⁸ Özdağ, a.g.e., s.120

¹²⁹ Kaya, 2013, s.253

¹³⁰ Semiz, a.g.e., s.71

1999 tarihinde terör örgütü için silahlı mücadeleyi askıya alma çağrısı yapmıştır ve teröristlere de Türkiye'den çekilme talimatını vermiştir¹³¹.

02 ile 23 Ocak 2000'de PKK terör örgütünün Olağanüstü (Yedinci) Kongresini Irak'ın kuzeyinde bulunan Kandil bölgesinde topladığı görülmektedir. Burada "Öcalan'a sadakat kararı" alınmıştır. Kongre kapsamında ARGK, HPG, ERNK de YDK şeklinde yeniden düzenlenmiştir. Öcalan burada onursal başkan ilan edilmiştir. Siyasallaşma faaliyetlerinin de yoğunlaştırılması kararı alınmış ve örgütün hazırladığı lafta Barış Projesi temelinde devam ettirecek mücadeleyle hakların elde edilme söylemi geliştirilmiştir¹³².

05 ile 15 Ağustos 2001 tarihleri arasında PKK, Irak'ın kuzeyinde bulunan Kandil dağında yedinci kongreyi yapmıştır. Burada alınan kararların yaşama geçirilmesi için toplanılmış, fedai ve kitlesel gösteri tarzı eylemlerin yapılmasına karar verilmiştir¹³³.

Terör örgütü PKK, 2002'de İran ve Irak sınırı süresince "Medya Savunma Alanları" ismi altında güvenli eğitim ve üs bölgeleri oluşturma, Avrupa'da Kürt mültecileri yönlendirme ve Türkiye'nin AB üyeliğine adaylık sürecinin kullanılması amaçlanmıştır; Avrupa'yı bir çözüm alanı Irak'ın kuzeyini de tehdit alanı olarak görmüştür¹³⁴.

4-10 Nisan 2002 tarihleri arasında PKK'nin sekizinci Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi (KADEK'in ilk) kongresi için toplanılmıştır. 16 Nisan 200'de AB'nin PKK'yi yasaklayacağı beklenildiğinden, PKK kendini feshedip KADEK şeklinde yapılanmıştır. Kuruluş günü olarak da Öcalan'ın doğum günü 4 Nisan 2002 belirlenip; Öcalan Genel Başkanlığa seçilmiştir. Öcalan'ı da kapsayacak genel bir affın çıkarılmasını, idam cezasının şartsız kaldırılmasını, Kürt kimliğinin üzerinde sözde baskıların kaldırılmasını ve GKK'lere de genel af çıkarılmasını istemişlerdir¹³⁵.

3.3. TÜRKİYE'DE 2002 – 2012 ARASI PKK FAALİYETLERİ

2002 yılının Ekim ayında Öcalan'ın ölüm cezasının ömür boyu hapis cezasına çevrildiği görülmektedir. 2000 ile 2002 yılları arasında terör olaylarının güvenlik güçlerinin inisiyatifine bırakıldığını belirtmek gerekir. 12 Şubat 2003'de PKK, meşru savunma savaşını ilan ettiği görülse de 1 Eylül 2004 tarihine kadar

¹³¹ Marcus a.g.e., s. 380.

¹³² Kaya, a.g.e., s.263

¹³³ Kaya, a.g.e., s.265

¹³⁴ Kaya, a.g.e., s.268

¹³⁵ Kaya, a.g.e., s.270

ateşkesin devam edeceğini açıklamıştır. 2003'deki PKK eylemlerinin çoğunun el yapımı patlayıcı ve uzaktan kumandalı mayınlarla gerçekleşmiştir. PKK içinde Trabzon'da bulunan Avni Aker Stadinın havaya uçurulması eylemlerin de yapıldığı sansasyonel bazı eylemler planlamıştır¹³⁶.

1 Mart 2003'de Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM)'de Irak işgalinde ABD'nin desteklenmesini kapsayan tezkere kabul edilmemiştir. Kürtlerin Irak'ın kuzey bölgesinde ABD'nin müttefikleri olmaları ve Türk-ABD ilişkilerinin sıkıntıya girmesine neden olurken, PKK açısından bir anlamda fırsata dönüşmüştür. Irak işgali başladığı zaman, PKK yalnızca kendi teröristlerin peşinden giden ABD'nin operasyonlarda doğrudan hedef alınmamıştır ve toparlanmaya başlamıştır¹³⁷.

2003 yılının Ağustos ayında PKK'nin alt birimi olan TAK'ın kurulumu yapılmıştır. PKK'nin altıncı kongresinde "Kürt İntikam Tugayı" devamı niteliğindeki bu örgüt eylemleri için başlangıç aşamasında 1 milyon dolar kadar kaynak ayrılmıştır. 2004'den sonra TAK'ın gerçekleştirdiği eylemlerden sonra PKK yerini almıştır. PKK'nin, bu taşeron örgüt vasıtasıyla ateşkes dönemlerindeki eylemleri üstlenmediği ve bu eylemleri halkın yaptığını öne sürdükleri görülmüştür.

27 Ekim ile 6 Kasım 2003 tarihleri arasında Irak'ın Kuzeyinde bulunan Kandil'de toplanan PKK, (KADEK'in 2'nci) dokuzuncu kongresinde örgütün adı KONGRA-GEL şeklinde değiştirilmiştir. Silahlı güç HPG ise, özerk bir teşkilatta yapılandırıldığı görülmüştür¹³⁸.

PKK'nin onuncu kongresi 13 ile 26 Mayıs 2004 tarihleri arasında Öcalan'ın talimatıyla Kandil dağında, örgütteki hizipleşmenin engellenmesi için toplanmıştır. Burada örgütün yeniden inşa süreci de başlamıştır. Kongrede PKK, tek taraflı ateşkesi bozduğu ve aktif meşru savunma stratejileri uygulayacağı ilan edilmiştir ve yeniden silahlı eylemlere başlamıştır¹³⁹.

21 Mart 2005'de Öcalan'ın talimatıyla Kürdistan Demokratik Konfederasyon (KKK) ilanı yapılmıştır. Demokratik konfederalizm, İran, Türkiye, Suriye ile Irak'taki Kürtlerin yaşadıkları devletlerden ayrılmaksızın kendilerinin sosyal ve kültürel haklarını yaşayabilecekleri ve oluşturulacak konfedarelizm yapısıyla beraber hareket edebilecekleri yapı şeklinde açıklama yapılmıştır¹⁴⁰.

---

¹³⁶ Özdaş, a.g.e., s.170

¹³⁷ İhsan Bal, *Alacakaranlıkta Terörle Mücadele ve Komplote Teorileri*, USAK Yayınları, Ankara, 2007, s.80

¹³⁸ Kaya, a.g.e., s.272

¹³⁹ Semiz, a.g.e., s.75

¹⁴⁰ Kaya, a.g.e., s.283

PKK, 20 Ağustos ile 20 Eylül 2005 tarihlerinin arasında “Türkiye’nin sorunun çözümüne ilişkin adımlarına sessiz kalmama, muhatap alınma ve siyaseti şekillendirmek” için tek taraflı yine sözde ateşkes ilan etmiştir. Bu ateşkes süreci yine söylemde kalmıştır. Terör örgütü eylemlerine aynen devam etmişlerdir¹⁴¹.

2005 yılında Türkiye’de yapılan terör eylemlerinde artış yaşanırken, teröristlerinin sayısı Türkiye’de yaklaşık 1800-1900, Irak’ın kuzeyinde de 2.800-3.100’e kadar ulaştığı bilinmektedir. 2005 yılının Kasım ayında Şemdinli’de kitapçının birinde el bombasının patlatılmasının ardından TSK’ye adeta psikolojik bir savaş başlatılmıştır¹⁴².

2006 yılında PKK terör eylemlerinde sert bir artış olmuştur. Ankara, Irak’ı işgalindeki ABD’nin PKK’lı teröristlere müdahalesini istemişse de, Irak’ın kuzeyinde bu tarz operasyon yapmak için kaynakların olmadığını belirtmiştir; Türkiye’nin tek başına bir operasyon yapmasına da rıza gösterilmemiştir. Buna karşılık ABD, 2006’dan sonra istihbarat paylaşımlarını artırmayı taahhüt etmiştir. 2006 yılında Türk ve ABD’li iki emekli generalden oluşturulan ve terör örgütüne karşı alınacak önlemlerin koordine edileceği işbirliği mekanizması kurmayı istemiştir. Ancak bu yöntemin işlemediği konusunda anlaşılması ve 2007 yılının başlarında bu çabalar sonlandırılmıştır¹⁴³.

16 ve 22 Mayıs 2007 tarihlerinde KONRA-GEL toplantısıyla KKK yerine KCK’yı birleştiren KCK sözleşmesi uygulamaya geçmiştir¹⁴⁴. PKK’nin bu yıl içinde düzenlediği Çukurca ve Dağlıca eylemleri sonucunda ABD, Türkiye’nin Irak’ın kuzeyinde bulunan PKK kamplarına sınırlı alanı ve kısa vadeli olacak operasyonlar düzenlemesine izin verilmiş; bunun yanında uydu fotoğrafı gibi istihbarat ürünlerinin de paylaşılmaya başlandığı görülmüştür¹⁴⁵.

27 Mart 2009’daki yerel seçimlerde ideolojik ve etnik temelde yapmış olduğu siyasetin karşılığını almış ve DTP’nin kazanmış olduğu belediye başkanlığı sayısı iki katına çıkmıştır. PKK, 14 Nisan 2009 tarihinin başlattığı tek taraflı sözde ateşkesinin 1 Haziran 2009’da bozulduğu görülmektedir¹⁴⁶.

Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı 2009’da Kürt açılımını başlattıklarını duyurmuştur. Tepki üzerine adı “demokratik açılım” şeklinde değiştirilen sürecin ardından bu sürecin “milli birlik ve bütünlük açılımı” olduğu aktarılmıştır. 2009

---

¹⁴¹ Semiz, a.g.e., s.78

¹⁴² Kaya, a.g.e., s.286

¹⁴³ Bal, a.g.e., s.83

¹⁴⁴ Bal, a.g.e., s.84

¹⁴⁵ Bal, a.g.e., s.84

¹⁴⁶ Bal, a.g.e., s.86

yılıının Ağustos ayında Başbakan Erdoğan'ın, Ahmet Türk başkanlığında DTP heyetini TBMM'de kabul etmiş ve açılımı başlatmıştır. 17 Ekim 2009'da Habur'dan giren teröristler, savcılar tarafından sorgulanmıştır. Öcalan'ın emriyle geldikleri ve pişman olmadıklarını ifade etmişler ve serbest bırakmışlardır. Terörist girişlerinin Türkiye için fiyaskoya, Öcalan için de bir propaganda aracına dönüştüğü görülmektedir. PKK sempatizanlarının Türkiye'ye gelen ve pişmanlıklarının olmadığını söyleyen bu teröristlere Habur'dan Diyarbakır'a gelene dek törenler düzenlenmiştir¹⁴⁷.

Referandum süreci nedeniyle 13 Ağustos ile 31 Ekim 2010 arasında PKK'nın lafta tek taraflı ateşkes ilan ettiği açıklansa bile terör eylemlerini sürdürmüştür. Eylemsizlik sürecinin ertesi günü PKK'ya bağlı alt örgüt olan Kürdistan Özgürlük Şahinleri (TAK)'ın, Taksim'de polis noktasındaki eylemi ve bu eylemde 32 kişinin yaralanması konuyla ilgili ciddi bir durum olmuştur¹⁴⁸.

Başlatılan sürecin, KCK'ya silah bıraktıramadığı; terör olaylarının artarak devam ettiği görülmüştür. 4 Mayıs 2011 tarihinde süreç, Kastamonu'da Başbakanın konvoyuna yapılan silahlı saldırıyla 14 Temmuz 2011 tarihinde Silvan'da şehit edilen 12 askerle olaylar kesilmiştir¹⁴⁹.

Silvan saldırısıyla aynı gün içinde, Diyarbakır'da Demokratik Toplum Kongre demokratik anlamda özerklik ilan etmiş ve kongre vaat edilenlerin yapılmadığı gerekçesi ile eylemsizlik süreci iptal edilmiştir. 27 Ekim 2011 tarihinde terörist başı Öcalan'ın talimatıyla Devrimci Halk Savaşı adında ayaklanma stratejisi uygulamaya koyulmuştur. Silvan saldırısının ardından terör örgütüne yapılan operasyonları sürdüren güvenlik güçleri, dört ay içerisinde kendiliğinden teslim olduğu görülen 150 teröristin dışında, 340 pkk'lı ölü, 110 yaralı ve 50'si de sağ olarak 500 terörist yakalanmıştır¹⁵⁰. Sonuç olarak 1980-1990'lı yıllardaki anlayışını koruduğu görülen PKK'nın, son dönemde önceki yıllardaki taktik, eylem ve söylem tarzlarını KCK aracılığıyla sürdürme çabasına girmişlerdir¹⁵¹.

---

¹⁴⁷ Özdaş, a.g.e., s.178

¹⁴⁸ Özdaş, a.g.e., s.180

¹⁴⁹ Bal, a.g.e., s.87

¹⁵⁰ Özdaş, a.g.e., s.182

¹⁵¹ Özdaş, a.g.e., s.182

SONUÇ VE ÖNERİLER

Terörizmin temel hedefi, bir dava veya siyasi bir anlaşmazlığa dikkat çekmektedir. Buradaki dikkat çekme durumu şiddet içeren faaliyetler sonucunda toplumda oluşan dehşet ve korku havasıyla sağlanmaktadır. Özellikle kitle iletişim araçlarının sağlamış olduğu imkanlardan faydalanan terörizmde, dehşet ve korkuyla bir anlamda topluma; onların tarafında değilsen hedefsin çağrısı yapılmaktadır.

Terörizmle mücadele etmedeki temel amacın, terörizmin önlenmesi veya en azından şiddet ve sıklığının azaltılması olduğunu belirtmek gerekir. Teröristlerin motivasyonlarını, psikolojisini ve hedeflerini bilmenin mücadele konusunda oldukça önemli olduğu görülmektedir. Bu anlamda değerlendirildiğinde terörizmi sadece bir güvenlik sorunu şeklinde ele alma ve çözüm üretmek için çabalamak yeterli değildir. Terörizm, güvenlik sorunu olmasının dışında sosyal, siyasi, ekonomik ve bireysel nedenlere dayalı sorunları kapsamaktadır.

Bu çalışmada PKK terör örgütü betimsel tarama tekniği kullanılarak incelenmiştir. Bu kapsamda PKK terör örgütü ideolojisi temelde iki ayrı dönemde incelenmiştir. Bunlar, önce Marksizm-Leninizm ardından Eko Anarşizm ile Anarko Komünizm kuramlarına dayanan ekolojik, demokratik, cinsiyet özgürlükçü paradigmadır. PKK terör örgütünün lideri olan Abdullah Öcalan, ideolojinin bir yaşam tarzı olduğunu yazılarında belirttiğinden, örgüt elemanlarının zihin yapılarının çözümlenmesi bakımından önemli bilgi kaynağı olmuştur. Her ideoloji belli bir taktik ve strateji ortaya koyulmasını gerektirir. İdeolojinin dayandırıldığı siyasal ve felsefi görüşlere uygun tezler oluşturma, desteklediği kitleyi kazanma, örgütü marjinal düzeye indirme ve ideolojiye dayanan stratejik terör ile mücadele yöntemlerinin temel hedefleri arasında sayılmaktadır.

PKK, resmi anlamda örgütlenmek için örgüt içeriğini kapsayan program ve tüzüğünü, temelde komünist partinin klasik tüzükleri kopyalamak suretiyle gerçekleştirmiştir. Mücadele stratejilerinde Marksist-Leninist felsefe temel alınmıştır. Türkiye Devleti'ni emperyalist devletlerin, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesini de Türkiye'nin sömürgesi şeklinde nitelendirilmiştir. Bu anlamda temel hedeflerinin Bağımsız Demokratik Kürdistan kurulması olarak belirlemişlerdir. Teşkilat yapısının bu sistemi öngörmesinin karşısında, bütün önemli kararları terör örgütü başı olan Abdullah Öcalan'ın aldığı ve muhalefet olanlarında tasfiye edildiği görülmektedir.

PKK terör örgütünde; Güvenlik Kuvvetleri'nin gücü sebebiyle başarılı olamayacağı dolayısıyla tüm Kürt halkının içinde olacağı örgütlü ve planlı bir süreci kapsayacak silahlı bir mücadeleyi kısaca uzun vadeli halk savaşı stratejisi benimsenmiştir.

PKK, 1971 yılındaki sol direniş içinden çıkan bir örgüt olarak özellikle işçi sınıfı liderliğinde köylülerin de yer aldığı terör örgütüne dönüşmüştür. Tarımda kapitalistleşmenin etkisi ile şehre göçen köylü ailelerinin yaşamış olduğu işsizlik ve işçi sınıfında yer almaları temel nedenler arasında sayılmaktadır. Üniversite gençliğinin daha az sayıda olduğu ve bunların da aydın kitlenin örgüt bilincini benimsenmeleri için görev aldığı görülmektedir. Anarşist kuramlara dayanan yeni ideolojide sınıfların geniş tutulduğu ve bunların arasında göçmenler, kadınlar, işsizler, mülteciler, sığınmacılar, gençler ve çocuklar yer aldığını belirtmek gerekir.

PKK terör örgütünün ilk olarak silahlı propaganda faaliyetleriyle kırsal bölgede emniyetli yerler oluşturmak, eylemlerin artmasıyla bu yerlere hakim olmak, kırsal alanlarda güç sahibi olduktan sonra şehirlere saldırıp; halkın ayaklanmasına sebep olmak gibi hedefler belirlemiştir. Bu hedefler için de silahlı güç kullanımı, sindirme, şiddet, sabotaj, kitle gösterileri, baskın, otoriteyi sarsmak ve halkın duygularının istismar etmek gibi yöntemleri kullanmışlardır. Bunların yanında gittikçe artan şiddet hareketleriyle devamlı dış ve iç kamuoyu nezdinde gündemde kalma ve mücadelelerini Kürt ayrımcılığına dayatıp, güya demokratik haklara sahip olmayan Kürt halkı bakımsızlığı ve kurtuluşu için yapıldığı ileri sürülmüştür. Böylece, uluslararası kamuoyunda Kürt halkını mazlum göstererek; uluslararası alanda destek sağlama ve Türkiye'deki Kürt olan nüfusun desteğini almayı hedeflemiştir.

PKK terör örgütü sosyal ve ekonomik sorunlar; terör ile mücadele sırasında örgüt elemanları tarafından insan hakları konuları kitleleri etkileyebilmek için kullanılmıştır. İlk dönemlerde sosyalizme dayalı bir devlet kurmayı nihai hedef olarak gören örgüt, devletin sosyalist olamayacağı toplumun sosyalist olmasının esas alınması gerektiğini belirtmiştir.

Bir ülke yönetiminin ülke içerisinde yaşayanların katılımıyla devlet politikaları hususunda bir öz değerlendirme yapıp; sürekli iyileştirme mantığı içerisinde yönetimi hem uluslararası sistem içinde refah ve güçlü devlet olması bakımından önem taşımaktadır. Terör örgütü tabanını oluşturma bakımından belirlendiği, insan kaynağının tespiti hedef olan kitleye yönelik, örgütün

ideolojisinin ortaya konulduğu sosyal ve ekonomik sorunların analiz edilerek önlemlerinin alınmasını ve planlamasını da kolaylaştırmaktadır.

PKK'nın bütün gelirlerini yasa dışı yollardan elde etmez. Özellikle de Avrupa ülkelerinde iyi örgütlenme durumu ve bu devletlerin bu duruma göz yummaları sayesinde vakıflar, dernekler ve ticari kurumlardan gelirler elde ettikleri görülmektedir. Örgütün, hem yurt içerisinde hem de yurt dışında bulunan Kürt kökenli insanlardan zorla almış olduğu haraçların dışında yüklü miktarlarda bağış da aldıkları görülmektedir. Terör örgütleri yabancı ülkelerin desteği olmaksızın özellikle faaliyet alanları olan ülke sınırları dışında bulunan ülkelerde üsleri yoksa uzun dönem eylemlerine devam etmemektedirler. PKK terör örgütünün, kurulduğu dönemlerde sonra hem yaşamak için, hem siyasi ve ekonomik anlamda dış destekten yararlanmıştı. Özellikle de Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nin yakınındaki Irak, İran ve Suriye'nin örgüte vermiş olduğu destekle göz yummaların örgütün ilk dönemlerde ayakta kalması, daha sonraki dönemlerde de güçlenmeleri sağlanmıştır.

PKK terör örgütü, Türkiye'de ve Irak'ta aktif olmakla birlikte yaklaşık 40 yıllık süreçte farklı coğrafyalarda da uzantılara sahip olduğu görülmektedir. PKK'nın en aktif olduğu Orta Doğu ülkesi Suriye'dir. Irak'ta da etkili olarak terör örgütü için Suriye'nin önemi son yıllarda daha da artmıştır. PKK lideri Öcalan kendi kendisini yöneten komün hayat tarzının her alanda uygulanmasını istemiştir. Öcalan'ın görüşme notlarına bakıldığında halkı en alttan en üstte dek komünler olarak örgütlemeyi temel paradigma olarak kabul ettiği görülmektedir. Bu durum pratikte gündelik sorunlara hızlı çözüm bulma şeklinde olmalıdır. Sosyalizmin ancak böyle yaşama geçirilebileceğini düşünmüştür. Devlet sosyalist olamaz, sadece toplum sosyalist olabilir " der. Toplumsal yaşamın demokratik örgütlenme biçimi komündür. Dini alanda komün şeklinde örgütlenmeyi talep edebilir.

Taban bulduğu kitleyi kaybetmemek için geçmişte olduğu gibi dini söylemlere ağırlık veren bir terör örgütü haline dönüşebilir. Japonya'daki Aum Shrinkyo terör örgütü en sonunda marjinalleşmiş bir tarikata dönüşmüştür. Değişen sosyal ve ekonomik yapı terör örgütünün tabanını zayıflattığı süreçte PKK böyle bir tarikata dönüşebilir. ABD'de Oklohoma'da tarikat lideri toplu intihar emri vererek tarikatı sonlandırmıştı. Böyle bir örnek gibi terör örgütü kendi kendini sonlandırabilir.

Çözüm sürecinin zayıflamasının temelinde iki büyük nedenin olduğu görülmektedir. Kürt ulusal hareketin beklentilerinin barış sürecinde sürekli artması ve sürekli artan beklentileri hükümetin karşılamakta zorlanmasıdır. İkincisi, Türkiye'deki seçim sürecinin, barışçıl müzakerelerdeki atmosferi etkileyerek ülkedeki siyasi çevreyi daha fazla kutuplaştırmasıdır. Kürt Açılımı ve Çözüm Süreci'nin başarısız olmasının arkasında birbiriyle bağlantılı birçok neden bulunmaktadır. Türkiye iç siyasetinde yaşanan dalgalanmalar, bölgesel ortamdaki belirsizlikler, büyük güçlerin etkilerinin yanında bu hareketin içindeki lider kadroların kendi aralarındaki tartışma ve rekabet de sürecin başarısızlığında etkili olmuştur.

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

AYKIN Hasan ve SÖZMEN Kevser, *Terörün Finansmanı*, ANKARA, MASAK Yayını, 2008.

BAL İhsan, *Alacakaranlıkta Terörle Mücadele ve Komploların Teorileri*, USAK Yayınları, Ankara, 2007.

BAL İhsan, *Terörizm: Terör, Terörizm ve Küresel Terörle Mücadelede Ulusal ve Bölgesel Deneyimler*, USAK Yayınları, Ankara, 2006,

BİRAND Mehmet Ali, *APO ve PKK*, Milliyet Yayınları, İstanbul, 1992.

CAN Acun ve ÖMER Hüseyin, *İŞİD-PYD Çatışmasının Sıcak Cephesi: Kobani*, SETA Perspektif, Ekim 2014.

ÇANCI Haldun ve ŞEN Şevket Serkan, *Turkish Dilemma After Operation Desert Storm (1990-1991): An Analysis of Negative Consequences*, Innovation: The European Journal of Social Science Research, 2010.

ÇİTLİOĞLU Ercan, *Gri Tehdit Terörizm*, Ümit Yayınları, Ankara, 2005.

DELİÖZ Önder, *KCK Demokrasi Kılıfında Terör*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2012.

İÇLİ Tülin Günşen, *Terörün Sosyal Yapı Üzerindeki Etkileri*, Dünya'da ve Türkiye'de Terör, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası, Ankara, 2002.

İNANÇ Ünal ve POLAT Can, *İmralı'da Neler Oluyor? APO, PKK ve Saklanan Gerçekler*, Güvenlik ve Yargı Muhabirleri Derneği, Ankara, 1999.

KAYA İbrahim, *Terörle Mücadele ve Uluslararası Hukuk*, Uşak Yayınları, Ankara, 2005.

KAYA Osman, *Türkiye'de Etnik Terör*, Binyıl Yayınevi, Ankara, 2013.

KUNDAKÇI Hasan, *Güneydoğu'da Unutulmayanlar*, Alfa Yayınları, İstanbul, 2005.

MARCUS Aliza, *Kan ve İnanç PKK ve Kürt Hareketi*, Çev. Ayten Alkan, İletişim Yayınları, İstanbul, 2012.

ÖZCAN Nihat Ali, *PKK Tarihi, İdeolojisi ve Yöntemi*, ASAM Yayınları, Ankara, 1999.

ÖZDAĞ Ümit, *Türk Ordusunun PKK Operasyonları*, Pegasus Yayınları, İstanbul, 2007.

POLAT Elif Çalışkan, *PKK Terör Örgütüne Dış Destek: Dönemsel Çerçeve Analizler*, Ankara, Çatı Kitapları, 2013.

SAKIK Şemdin, *İmralı'da Bir Tiran Abdullah Öcalan*, Torgan Yayınları, İstanbul, 2012.

ŞAFAK Mahsum, *Kürdistan'da Önderliksel Gelişme ve Uluslararası Komplolar*, İstanbul, Mem Yayınları, 1999.

TUNCAY Özkan, *Abdullah Öcalan Neden Verildi? Nasıl Yakalandı? Ne Olacak?* İstanbul, Alfa Yayınları, 2005.

TUNCAY Özkan, *Operasyon*, Doğan Kitap, İstanbul, 2000.

MAKALE

ALKAN Necati. *Terör Örgütlerinin Finans Kaynakları*, Polis Dergisi, Ankara, 40, Nisan-Mayıs-Haziran, 2004.

BAHARÇİÇEK Abdulkadir ve TUNCEL Gökhan, Terörle Mücadelenin Zorlukları Ve Bu Zorlukları Aşmada Farklı Bir Yaklaşım: Demokratik Mücadele Yöntemi, *Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Dergisi*, Cilt: 2 (2), ss. 1-15.

BİRAND Mehmet Ali. Apo ve PKK, İstanbul, Milliyet Yayınları, 1992.

BOZKURT İhsan, *Terör, Pkk ve Dış Destek*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013

ÇAĞLAR Ali, *Terör ve Örgütlenme*, Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Dergisi, 30(3), 1997.

EFE Haydar, *AB'nin Gelişen Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası ve Türkiye*, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 9, Sayı 3, 2007.

İMSET G. İsmet, *PKK Ayrılıkçı şiddetin 20 Yılı*, İstanbul 1993

KEDİKLİ Umut, *Avrupa Birliği'nin Terörizmle Mücadele Politikaları ve Hukuki Boyutu*, Uluslararası Hukuk ve Politika, Cilt 2, No. 7, 2006.

ÖZCAN Mehmet ve YARDIMCI Serkan, *Avrupa Birliği ve Küresel Terörizmle Mücadele*, Uşak Yayınları, Ankara, 2006.

SÖYLEMİŞ Tarık, *Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası ve Üç Kritik Sınavı: Makedonya, Kongo, Bosna Hersek Misyonları*, Uluslararası Hukuk ve Politika, Cilt 13, Sayı 12, 2007.

ŞEHİRLİ Atilla, *Türkiye'de Bölücü Terör Hareketleri (ve Devletin aldığı tedbirler)*, İstanbul 2000

Türk Dil Kurumu, *Türkçe Sözlük*, 1998.

YÜCEL Zeynep, *Avrupa Birliği'nin Genişleme Politikasının Güvenlik Boyutu*, Uluslararası Hukuk ve Politika, Cilt 4, Sayı 13, 2008.

ZUHUSSIPPEK Galym, *Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası'nın Tanımı ve Düşünsel Arka Planı*, Uluslararası Hukuk ve Politika, Cilt 5, Sayı 19, 2009.

İNTERNET KAYNAKLARI

GENCEHAN Babiş, Afrin Operasyonu ve ABD'nin Tutumunu Değerlendirdi <http://www.turksam.org/tr/a699.html> (Erişim Tarihi: 05.05.2019).

Terörle Mücadele Kanunu, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3713.pdf> (Erişim Tarihi: 07.05.2019).